

Рôкъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 29-го Сeптембра, 1904. Число 39. — Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, September 29, 1904. No. 39.

НОВИНКИ.

— УКРАИНЬСКО-РУСКА БУРСА въ Новôмъ Санчи мимо денунціяцій, переслѣдуваня та киринѣ кацапôвъ розвивае ся дуже гарно. На сей шкôльный рôкъ принято 41 учениковъ, зъ чого 27 припадае на Лемкôвъ. Є се дуже великій поступъ. Лемко перестае вѣрити въ брехнею пôдбитй слова и дае своихъ сынôвъ до бурсы, що стоить пôдъ зарядомъ філіи „Просьвіти", котра вчить дѣтей любови свого рôдного и веде выховане не дорогою туманеня та вщѣплюваня ѣди ненависти и погорды свого народа. А той поступъ ще тимъ бôльшій, що ажь 10 учениковъ кинуло бурсу кацапску и перейшло до нашои, а навѣть бачимо въ тôмъ числѣ и сынôвъ тихъ священиковь, що досѣ були завзятыми поборниками нашои працѣ. Видко и трупы встали та очи розкрыли!! Правда и чесна робота взяли гору. Въ народнй круги вступае и ворогъ, въ котрого и серце и честь народна. „Темнй духи" дôстають въ лобъ, а надъ Лемкôвщиною сходить сонце народного вôдродженя! До „Украиньско-рускои Бурсы въ Новôмъ Санчи" зôстали принятй слѣдуючй ученики: 1. Григорій Сембратъ зъ Боднарки, 2. Маріянъ Каштанюкъ зъ Криницѣ, 3. Теофіль Гурко зъ Малaстова, 4. Антôнъ Вполекъ, 5 Василь Русинко, 6. Теодоръ Кащикъ всѣ зъ Ропицѣ рускои, 7. Гнатъ Павликъ зъ Пантнои, 8. Петро Ковальчикъ зъ Гладишова, 9. Василь Сокачь, 10. Тарасъ Сембратъ оба зъ Боднарки, 11. Евгенъ Зощукъ зъ Нового Санча, 12. Иванъ Босецкій зъ Кристинополя, 13. Йосифъ Хилякъ сынъ священика зъ Милика, 14. Йосифъ Русинко зъ Малaстова, 15. Михайло Ковальчикъ зъ Гладишова, 16. Павло Ковальчикъ зъ Гладишова, 17. Иванъ Сембратъ зъ Боднарки, 18. Данило Смаржь зъ Боднарки, 19. Трифонъ Каштанюкъ зъ Криницѣ, 20. Иванъ Гривна зъ Малaстова, 21. Стефанъ Баюсъ зъ Малaстова, 22. Романъ Гренякъ зъ Брунаръ выжнихъ, 23. Михайло Митяшь зъ Шляхтовои, 24. Володимиръ Ревакoвичь зъ Живця, 25. Григорій Заморока зъ Вишньова, 26. Тимко Ромахъ зъ Лучинець, 27. Йосифъ Лотоцкій зъ Тартакова, 28. Иванъ Решетило зъ Угнова, 29. Иванъ Лещиньскій зъ Бôбрки, 30. Олекса Лисъ зъ Пѣльзна, 31. Володиславъ Коникъ зъ Бжеска, 32. Володимиръ Витвицкій зъ Мушины, 33. Иванъ Колодрубець зъ Комарна, 34. Адамъ Хилякъ зъ Милика, 35. Симеонъ Тарасевичь зъ Ростоки великои, 36. Володимиръ Хилякъ зъ Милика, 37. Стефанъ Коханъ зъ Берестя, 38. Романъ Гурко зъ Малaстова, 39. Михайло Ґуряньскій зъ Липицѣ долѣшнои, 40. Остапъ Копцюхъ зъ Пôдгородця, 41. Антôнъ Васько. — Зъ того принято даромъ 5 учениковъ, а решта платить мѣсячно 404 К. Удержане бурсы коштуе мѣсячно 738 К. — отже мѣсячно приходить ся доплачувати 334 К. — Около 15 с. м. мавъ выѣхати зъ Нового Санча сов. Лѣниньскій, якій бувъ пружиною житя мѣжь заточенцями.

— ПРОТИВЖИДОВСКЙ заворушеня на Украинѣ. Зъ Кієва доносять, що въ мѣстѣ Смѣлѣ выбухли онодѣ поважнй розрухи противъ Жидôвъ. Причина поки-що незвѣсна. Оповѣдають лише, що селянка украла въ склепѣ хустку, властителѣ Жиды почали єѣ бити, а христіяны вставили ся за нею и зъ того прийшло до загального рабованя жидôвского добра. Поліція мала зъ початку поводити ся байдужно и зовсѣмъ не спиняла въ грабежи. Зъ околичныхъ сѣлъ надтягали селяны зъ возами та мѣшками и забирали що удало ся. Нѣхто не опиравъ ся, боячись побоѣвъ. Деякй склепы уратували ся въ той способъ, що господарѣ выносили грошѣ и роздавали напасникамъ. Зъ поблизького мѣста мало надôйти 150 уоруженыхъ Жидôвъ на помôчь, але се не богато помогло. Доперва коли зъ повѣтового мѣста наспѣло вôйско, заворушеня притихли. Арештовано кôлькохъ провôдниковъ заворушеня, а до шпиталю вôдвезено чимало раненыхъ.

— УДЕРЖАНЄ родинъ резервѣстôвъ російскихъ, высланыхъ на теренъ вôйны, въ самôй харкôвскôй ґуберніи, якъ обчислено, буде стояти 3 міліоны рублѣвъ рôчно. Сумы сеи мусить достатчити земство зъ фондôвъ, призначеныхъ на иншй цѣли. Супротивъ того „Новости" домагають ся помочи зъ скарбу державного для тыхъ ґубернѣй, звôдки покликано резервѣстôвъ и радить сейчасъ по скôнченю вôйны завести податокъ доходовый. „Московскія Ведомості" домагають ся побôльшеня помочи, яку удѣляють родинамъ жовнѣрôвъ и предкладають основуване комітетôвъ горожаньскихъ въ цѣли опѣки надъ тыми родинами.

— СУЛТАНЪ МУРАДЪ. Въ Константинополи померъ бувшій султанъ Мурадъ, братъ теперѣшного султана Абдулъ Гамѣда. Коли султанъ Абдулъ Азисъ, що панувавъ черезъ 15 лѣтъ, вступивъ бувъ на престолъ, державъ Мурада, котрый мавъ европейске выховане и учивъ ся въ Парижи, въ палатѣ Дольмабаґче якъ у вязници, въ наслѣдокъ чого Мурадъ жиючи у вѣчнôй обавѣ о свое жите и шукаючи вôдрады у винѣ ослабъ на умѣ. Въ маю 1876 року выбухла була въ Константинополи палатова революція; Абдулъ Азиса скинено зъ престола, а Мурада посаджено на нѣмъ пôдъ назвою Мурада V. Та недовго побувъ вôнъ на престолѣ, бо пôдъ враженемъ смерти Абдулъ Азиса — чи въ наслѣдокъ убійства, чи самоубійства, сего й до нынѣ не знати — попавъ въ таку задуму, що остаточно и его усунено зъ престола а на его мѣсце ставъ султаномъ теперѣшный султанъ.

— ВЪ Винипеґъ, Ман. за старанемъ о. Бачиньского заложено перше спомагаюче братство Преображенія. На початокъ вписалось 28 членôвъ.

— ЗАЧУВАЄМО, що п. Сѣчиньскій, котрого Тихонъ мае святити на попа, хоче назадъ перейти на унію, а гравъ ролю православного лишь щобы дôстати посвячене.

— ПÔДЧАСЪ будовы желѣзного моста черезъ рѣку Ґрандъ коло мѣста Ґрайсъ, Інд. Тер. заломило ся руштоване, на котрôмъ находило ся 40 робôтниковъ и 20 зъ нихъ найшло смерть на мѣсци, другй суть тяжко раненй.

— ВЪ Абісиніи починае входити чимъ разъ бôльше въ моду ношене черевикôвъ, котрыхъ до теперь горожане Неґуса зовсѣмъ не уживали а на его дворѣ ношено лише сандалы. Теперь всѣ верствы абісиньского населеня приходять до переконаня, що ношене обуви мае свои добрй стороны. Особливо подобають ся Абісинцямъ прикрашенй ходаки кавказскй. Новымъ рынкомъ збуту старають ся заволодѣти Американцѣ и приготовляють бôльшу скôлькôсть попитуванои обуви.

— ПОЛЬСКЙ американьскй часописи доносять, що правительство австрійске призначило $1.000 рôчнои запомоги на польскій дôмъ еміґраційный въ Ню-Йорку. Цѣкаво се выглядало бы, если бы то була правда. Правительство австрійске таке бѣдне, що не може заспокоити потребъ краевыхъ, що власне бракъ опѣки и бѣда въ краю е причиною еміґраціи.

— ДОНОСЯТЬ зô Львова, що такъ Выдѣлъ краевый, якъ також и маґістратъ львôвскій выслали вже до міністерства справъ внѣшныхъ меморіялъ въ справѣ заложеня у Львовѣ консуляту американьского.

— ДНЯ 23. с. м. померъ Евгеній Бачиньскій въ Гилъ Сайдъ Гомъ, Па. въ добродѣйнôмъ кураційнôмъ заведеню. Небôщикъ бувъ зô званя друкаремъ и мабуть тяжка друкарска праця пôдорвала его здоровле и спричинила передвчасну смерть. Небôщикъ походивъ зъ Галичины а до Америки выеміґровавъ передъ 18 роками. Вôнъ бувъ першимъ рускимъ складачомъ въ Америцѣ и складавъ першу руску американьску часопись, що выходила за часôвъ о. Воляньского, пôдъ редакціею д-ра Сѣменовича — »Америку«. Бувъ щирымъ Русиномъ патріотомъ о чôмъ най посвѣдчить ся обставина, що зô свого малесенького маетку, якій лишивъ по собѣ, призначивъ $10 на Народный Фондъ а $5 на руску бібліотеку въ Олифантѣ. Въ похоронѣ, котрый вôдбувъ ся въ Олифантѣ взяли участь товаришѣ по званю, друкарѣ »Свободы« и »Straż-и« и много знакомыхъ и приятелѣвъ небôщика. — Земля ему пером!

СПРОСТОВАНЄ.

Въ справозданю Союза за Августъ 1904. помѣщенôмъ въ 38 числѣ Свободы вкралась помылка а именно вмѣсто „(довгъ) Якокъ Ющакъ Trauger, Pa.", мае бути: запомога Яковъ Ющакъ, Trauger, Pa. На сторонѣ 6-ôй въ Квітѣ ч. 354 вмѣсто „Свѣнки" мае бути Свѣдки.

Ред.

ШУКАЮ РОБОТЫ

до салону або стору. Умѣю говорити по руски, словеньски, польски и по англицки. Умѣю писати. Напою жадного не уживаю. Въ Америцѣ есмь 8 лѣтъ. Маю 31 лѣтъ; родомъ зъ Галичины.

Thomas Levich, Box 61, Lattimer Mines, Pa.

— СЕЮ дорогою складаю сердечну подяку п. Ал. Валевскому, рускому бизнесменови въ Ст. Луісъ, Мо., за его щиро-руске приняте, якого я дôзнавъ будучи за короткій часъ въ Ст. Луісъ. Радивбымъ всѣмъ Русинамъ, котрй жиють въ тôмъ мѣстѣ або часово тамъ перебувають, щобъ не минали сего повного услужности Русина.

А. С—а.

Торжественное благословеніе

основанія гр. кае. руской новой а каменной церкви будетъ отбыватися 9-го октября 1904 въ Пункситавней–Линдсей, Па., когда священнодѣйствовати будетъ высокопреподобный О. Андрей Годобай, при содѣйствованіи больше священниковъ. На сіе для цѣлу околицю радостное Торжество соучастнитися сердечно запрошуются всѣ руски и словенски братства, и всѣ православные христіяни, на нашей околицѣ жывущіи.

Линдсей, Па., 24-го Сентября 1904.

Въ имени церковной рады:

О. Антоній Мглей,
мѣстный священникъ—председатель.

ПОВѢДОМЛЯЄМО

всѣхъ въ нашôй околици Русинôвъ що Бр. св. Й. Хр. вôддѣлъ 50 Р. Н. Союза въ Desloge, Mo. на рôчнôмъ мітинґу 9 Октобра буде принимати новыхъ членôвъ безъ вступного. Котрый щирый Русинъ, еще не е въ Братствѣ най прійде а радо го прійммемо. Буде ся також выбирати новый Урядъ и буде ся читати рахунки зъ цѣлого року. Хто зъ урядникôвъ не явить ся на мітинґъ заплатить доляра, а члены 50 центôвъ кары.

За урядъ Братства:
Алексій Хаць, председатель,
Теодоръ Ревакъ, секретарь.

Акция угорского правительства

в цїли поправи долї угорских Русинів поступае з кождим днем наперед. Акция тота почала ся в р. 1896. Того року обходила Угорщина тисячлїтний ювилей істнованя мадярскої держави; а що Мадяри прийшли до Угорщини через просмик Верецке, то порушено гадку, щоби в тій околици поставити національний мадярский памятник. Щоби винайти в тій околици відповідне місце, удались там визначнїйші люди, а опісля на відкрите памятника явилось богато журналїстів мадярских; їм всїм впала в очи крайна нужда угорских Русинів. По всїх майже часописях повстав крик; до того прилучилось ще се, що з верховини нарід масами еміґрував до Америки і при військовій бранцї часто лучалось, що не було й одного способного до войска, хотяй верховинцї дають звичайно найбільший процент жовніра. Опінія мадярска почала домагати ся від правительства заради, тим більше, що в противнім разї се зле сьвідчило би про мадярску управу перед лицем цивілїзованого сьвіта. В р. 1897 вніс епископ мукачівский і ужгородский Юлїй Фирцак мемориял до будапештеньского правительства. Правительство мадярске мусїло взяти ся за згадане дїло. Справу тоту поручено мінїстерству рільництва, на чолї котрого стояв тодї мінїстер Даранїй. Заінїціована акция мадярского правительства звала ся: »Акция для несеня помочи Русинам«. Однак ся назва не могла подобатись мадярским шовінїстам, котрі під назвою Русин бачать Москаля, не знаючи зовсїм, як велика ріжниця заходить між обома народами і як противними суть їх стремлїня. Тому вже небавом змінено назву на: »Північно-східну карпатску спомагаючу акцию«. На чолї сеї акциї станув іменований будапештеньским правительством комісар Еґан. Він душею і серцем віддав ся порученій єму справі, обїхав цїлу просторонь Угорщини, замешкалої Русинами, научивши ся руского язика, сходив ся просто зъ самим селяньством, щоби від него особисто довідатись, яка є причина его нужди. П. бл. Еґан пізнав, що головною причиною нужди руского народа на Угорщинї є піяньство, лихва і рабівнича господарка Жидів. Про поступоване сих пявок п. Еґан зложив мадярскому правительству обширний звіт. Заворушились тодї пявки і шершенї, що густо обсїли угорских Русинів, занепокоїлись, що готово скінчитись їх пановане; тому постановили за всяку цїну усунути невигідного їм чоловіка. Якою смертию згинув п. Еґан, се тайна. Одні говорять, що сам застрілив ся, другі, що его застрілено чи отроєно; досить, що не стало чоловіка, котрий не дивив ся вузкоглядно на угорских Русинів. Пявки жидівскі раділи, бо думали. що й цїла акция, піднята правительством, зі смертию п. Еґана возьме в лоб. Правительство угорске однак не могло зійти з сеї дороги і мусїло повести згадану акцию дальше, хоч і не в тій вже мірі, як пропонував бл. п. Еґан, що домагав ся виданя острого закона против лихварів, котрі оперують між угорскими Русинами. як рівнож зборонення відроблюваня за напитки побрані на борг. Таких пяниць задовжених вивозять мадярскі коршмарі як невільників до тартаків в Галичинї, де за них беруть їх заробок, позбавляючи тим самим галицких робітників і так вже нужденного зарібку. В тій справі повинна би вже раз бути піднята спільна акция обох правительств, щоб устеречи місцеве населене від нечуваного визиску. По смерти бл. п. Еґана угорске правительство, бачучи особливо великий упадок рільного господарства між угорскими Русинами і пізнавши, що головною причиною сего упадку є брак рілї, бо хлопскі ґрунти майже зовсїм перейшли в руки жидівскі, виарендовало для селян більші комплекси дібр, власність ґр. Шерборна, та роздало державні домени між селян за оплатою річного чиншу. Теперішним правительственним комісарем сеї акциї є мінїстерияльний радник д р Йосиф Казі. Акция почалась напеpед в берегскім комітатї, особливо в повітї свалявскім, опісля мукачівским і ляторицкім. Надія не завела. Нар д радо повитав акцию правительства і охотно прикладае руки до свого економічного піднесеня. Звідси розширилась ся акция вже в роцї 1899 на Марамороцину і ужгородский комітат. а в р. 1903 акция для несеня помочи верховинцям обняла і комітати земплиньский, угочаньский і шариский. Так обняла ся правительственна акция вже цїлу верховину угорску, замешкалу Русинами Управа тої акциї складаесь з людий, що знають місцеві обставини, і дїлить ся на повітові комітети. В склад кождого повітового комітету входять: піджупан, голова повітового господарского товариства, управителї державних домен і особи покликані мінїстерством рільництва. Акция веде ся в трояким напрямі, а іменно: 1) щоби селянам через аренду дібр достарчити рілї; 2) піднести раціональну годівлю худоби; 3) через закладане позичкових кас ощадности освободити місцеве населене від лихви і поставити его в незалежність економічну. Що овочі сеї пляново веденої акциї можуть принести користь, про се не сумніваемо ся. Ходить лише о се. щоб ведена правительством акция не була часовим огником, а щоби здобула собі тревалі підвалини. Без осьвіти загалу акция ся не може довго устоятись. Однак в тім напрямі майже нїчого не робить ся. Стати економічно незавнсимим може лиш нарід, коли розуміє в рідній мові те, чого его учать. Противно на Угорщинї все ведесь лише в незрозумілій для угорского Русина мові мадярскій; а навіть в народній школї, котра стоїть під управою руских консисторій, учать по руски такою тарабарщиною, про яку і нашим галицким ренеґатам не снило ся. Кажуть приміром в народній школї учити ся байок Крилова або других писателів российских, від котрих аж кишить по читанках для руских шкіл народних. Правительство угорске, коли дїйсно єму залежить на тім, щоби угорскі Русини станули добрими горожанами угорскої держави, повинно тепер, коли розвелась акция для матеріяльного піднесеня руского народа, відгребати в своїх мінїстерияльних архівах мемориял тов. »Просьвіта« з 1872 р., котрий представляв конечність реформи рускої правописи на Угорщинї; тодї угорске правительство зробило перший крок, однак опісля все залишило. Не перечимо, що нема тепер людий на Угорщинї, крім двох-трох одиниць, що знають наш лїтературний язик; але угорске правительство могло би звернутись о пораду до галицких Русинів, котрі радо піднялись би сего дїла, уводячи живий язик в народну школу. Покликавши двох бодай учителїв руского язика до Ужгороду і Пряшева, де учать руского язика, мало би небавком докази піднесеня угорских Русинів, а тим самим позбуло ся мари панславізму. Що нове жите в угорских Русинів вляти можуть лиш народовцї Галичани, се не улягае жадному сумнївови, бо про теперішне руске духовеньство на Угорщинї крім кількох одиниць шкода й говорити. Що теперішне духовеньство угорске підпирае декуди акцию правительства, то виглядае так, начеб бажало, щоби нарід трохи поріс в піре, щоби було що дерти знова за треби церковні. Се не апостоли а таки прості деруни, тож і народ руский на Угорщинї чим раз більше відвертае ся від своїх „велебних“ і переходить на православіе. бо в управі православної церкви бачить запоруку своєї національности, коли противно в своїх „велебних“ бачить лише ворога. Перехід на православіе між угорскими Русинами особливо в Мармарощинї не є спорадичний і про се добре знає консистория в Ужгородї, однак донинї ще угорске руске духовеньство не змінило своеї тактики і не іде живим словом між народ. Єсли духовеньство дальше так буде цуратись своеї рідної мови — то наслїдки для него будуть дуже фатальні. Угро-руский селянин еміґруючи до північної Америки занесе з відтам струю народного відродженя, яку хотяй тисячки було-б таких „велебних“, як Годобай і спинювали би сю струю народну, не опанує опісля вже нїхто. Она мусить знищити тих, що стояли на еї перешкодї.

„Дїло“.

Піснѧ про Канаду.

Кує красно зазулечка у місяцю Маю.
Ой сїв жи я коло стола тай думку думаю.
Ой як же то у Канадї добри пробувати,
Як ту мусит бідний нарід тяжко працювати.
Ой розважти добрі люди як ту добри жити,
Як ту мусит бідний нарід в нидїлю робити.
Ни думайти люди добрі, же ту добри жити,
Десять годин би робити анї вітпочити.
Ой в Канадї добри бути, добри пробувати,
Лиш коби то тих дорогів далеких ни знати.
Гой в Канадї добри дужи, що з того доброго?—
Коли нима у Канадї місця веселого.
Бо ту нима веселости, весело ни буди,
Куда глянеш все чужина, чужиною буди.
Посумнїло, потемнїло тими долинами,
Тяжке жите у Канадї між тими степами.
Ой бідує бідний нарід тай мусит бідити,
Бо він мусит кілька сот миль в роботу ходити.
Бо він піди я в роботу та тяжко працуе,
Єго жінка з дїтьми в дома за ним ся торбуе.
Торбуе си жінка в дома, торбуе, торбуе
Та у гадках ци він здоров, ци де ни хоруе.
Ой рахуе коли пішов, рахуе вна з часта,
Коби то він, де вже робит, аби прислав листа.
Ой ни оден ту приїхав на лиху годину,
Пожив смерти у фабрицї, зіставив родину.
Бо ту в майнах величезних люди погибают,
Бо за гроші йдуть під землю і вугле копают.
Кує красно зазулечка, лїс ся зеленїе.
Ни одному у Канадї в грудех серце млїе.
Гой як єму не тужити, як же ни смутитись,
Як будний день так і в сьвята він мусит робити.
Ой працюе цїлі сьвята, спочивку ни мае.
Ой таке то у Канадї жите кождий мае.
Гой як прийде божа весна, як іде до лїта,
То він торбу через плечі, бо вігонит біда.
В старім краю, добре знаю, добре було жити,
Колиж бо там на всю драчу тра було робити.
Бо у краю тота драча людий одирае,
Через тое бідний нарід в Канаду втїкае.
Ой Канада широкий край, добри-ж бо ту бути,
Але за свій краек рідний то ни мож забути.

Василь Ухач,
з с. Ілинцї, п. Снятин, Галичина.

Русины та Русинки!

Господь Богъ допомôгъ намъ довершити велике дѣло, зъ котрого повиненъ тѣшити ся каждый, у кôмъ чесне, щиро-руске серце!

Руска Бурса купила свôй власный, прехорошій дôмъ! —

Не будемо комôрниками, у своѣй хатѣ своя правда и сила и воля!

Помешкане прегарне о 13 величавыхъ комнатахъ, – городъ, садокъ — при красной улици, въ дуже здоровôмъ положеню — а всьо се за невеличку суму, за $5.500.00!

Корыстайте рускі родичѣ та збирайте сынôвъ своихъ до школы, до школы!

Кождый хлопець мае для того ходити до анґлицкои школѣ на своимъ плейзѣ ажь до 8-го октобра. Кождый мае постарати ся о certificate вôдъ директора тои школы, до котрои клясы ходивъ и якъ ся учивъ.

Крôмъ того кождый хлопець мае привезти зъ собою свѣдоцтво лѣкарске, и свѣдоцтво вôдъ мѣсцевого руского священика и учителя.

Заразомъ кождый мусить зъ собою мати 2 убраня про свято и будденъ, 4 пары бѣля, 12 хусточокъ до носа, 4 пары шкарпитокъ и 2 пары черевикôвъ.

Реґулярна цѣна за хлопця: — мѣсячно $10.

Крôмъ того на початку кождого року треба зложити $2. на инвентарь и біблїотеку. Тыхъ два доляры платить ся лишь разъ на рôкъ.

За кождый мѣсяць платить ся зъ горы.

За першій мѣсяць треба прислати умовлену заплату вже 1-го Октобра на руки Rev. P. Tymkievich, 45 Oak St., Yonkers, N. Y.

Братя и Сестры!

Поможѣть доброму, Божому дѣлу! Поможѣть бѣднымъ рускимъ дѣточкамъ, що хотять учити ся! На кождôмъ зъ насъ лежить святый обовязокъ пôдперти се святе дѣло. Зъ народныхъ складокъ повстала Руска Бурса! Не дайже, Рускій Народе, щобъ она упала! Маемо сплачувати дôмъ, маемо удержувати дѣти — а звôдкижь возьмемо грошей? На Бога ся здаемо та на Васъ, чесні рускі патріоты и патріотки! Кожда парохія, кожде братство, на кождôмъ весѣлю и хрестинахъ, при всѣлякихъ забавахъ и мітинґахъ не забувайте за бѣдныхъ хлопчикôвъ, неразъ сиротъ, що сподѣють ся лепты вôдъ старшихъ своихъ краянôвъ. Не жалуймо що-мѣсяця скинути ся пару центами, божь се жертвуемо не кому, а самымъ собѣ и дѣтямъ нашимъ!

Нуже Сестры и Братя! До роботы! Збирайте, складайте на бѣдні сирôтки, на хлопчикôвъ бурсакôвъ! Майте милосердіе, а Богъ Вамъ милосерный буде! Всякі жертвы посилайте на адресу: Narodnyj Fond, Box 108, Jersey City, N. J., а на чекахъ и м. о. выписуйте John Glowa, Excelsior, Pa.

На таку цѣль не пожалуе нѣхто, збирайте и мѣжь чужими!

Въ Твои руки, Рускій Народе, вôддаемо сей першій рускій храмъ для науки и вѣримо въ Твою опѣку и жертволюбивôсть!

Щасть жежь Боже доброму дѣлу!

Вôдъ Головного Народного Комітету въ Америцѣ:

Н. Стефановичь, предсѣдатель, Pittsburg, Pa.
Ив. Ґлова, касіеръ, Excelsior, Pa.
Н. Пôдгорецкій, секретарь, Jersey City, N. J.
Н. Струтиньскій, Olyphant, Pa.
Гавр. Дзядикъ, Derby, Conn.
Ал. Улицкій, Ansonia, Conn.
Алекс. Трембачь, Yonkers, N. Y.

Народный Фондъ росте скоро.

Olyphant, Pa. Кôлька день тому вôдбули у ся Софрона Хомы въ Olyphant, Pa, котрого Господь Богъ поблагословивъ красною дитиною, гучні хрестины. Гостѣ красно забавляли ся, та по при себе не призабули также и о Народнôмъ Фондѣ. Середъ забавы забравъ голосъ п. М. Паздрѣй, промовивъ до серця всѣмъ щирымъ тамъ присутнымъ патріотамъ и попросивъ о маленькі жертвы на Н. Фондъ. И не завѣвъ ся бесѣдникъ на патріотахъ, бо датки обыльно посыпали ся, такъ, що зôбрано на цѣли народні $3.75, а жертвували слѣдуючі гостѣ: Демко Хома, М. Паздрѣй и Софронъ Хома по 50 ц. Серґій Кисѣльовскій, Онуфрій Вавринъ, Иванъ Смакула, Йосифъ Кузмичь, Романъ Поручникъ и Пеляґія Митренко по 25 ц. Анна Новицка, Тереска Вархолякъ, Марія Хоминъ, Андрій Урбанъ, Методій Кисѣльовскій, Стефанъ Гаврильчакъ и Семанъ Хома по 10 ц. и Петро Хилякъ 5 ц. Честь Вамъ рускі патріоты, що не забуваете о Нар. Фондѣ. Трудѣть ся дальше вытревало въ хосенъ заморскои Неньки-Руси а собѣ на славу.

Leetsdale, Pa. На Хрестинахъ у предсѣдателя братства св. Ап. Петра и Павла ч. 110, котрого Г. Богъ поблагословивъ красною дѣвчинкою зôбрали гостѣ помѣжь собою $2.65 и зложили на руки Ф. Мачита, а вôнъ передавъ ихъ на Нар. Фондъ. Жертвували на сю цѣль: Федьо Денисъ $1.00, Федьо Мачита 30 ц. Иванъ Кляйнъ, Василь Земко, Иванъ Денисъ, Павелъ Ґера, по 25 ц. Онуфрій Ґера, Василь Махникъ и Василь Мацьо по 10 и Михайло Галайко 5 ц. Щире Спасибôгъ всѣмъ жертводателямъ, лемъ, такъ дальше, а мы гнеть станемо на твердôмъ ґрунтѣ и жадна сила насъ не одолѣе. „Мы не дамось насъ больше тутъ“.

Братъ Иванъ Петриско, предсѣдатель братства св. Петра и Павла въ Фредериктавнъ, Па, зôбравъ на весѣлю у брата Михайла Крічфалуші, дня 3 Септембра на Рускій Народный

Фондъ слѣдуючй жертвы: Ив. Петриско, Василь Крічфалуші и Мих. Сякеръ по 25 ц., Вас. Молнарь 20 ц., Ив. Лебогъ, И. Чопакъ, И. Крічфалуші, И. Косикъ и И. Кушнѣръ по 10 ц., В. Илько, М. Бенца, Ст. Пущакъ, Юр. Бабичь, и Марія Фенько по 5 ц. — разомъ $1.95. Вôдôслано до касы $1.90. Весѣле вôдбуло ся гарно а забава прилично. Молодому братови Мих. Крічфалуші та его сопрузѣ Аннѣ Гринько желають братя здоровля на многй лѣта а жертводателямъ най Богъ заплатить сторицею.

Вас. Молнарь,
секретарь.

На днях давъ Богъ Володимирови Усцкому зъ Вестъ Трою, Н. Й. здорового сынка названого на св. крещенію Орестомъ, при тôй способности зôбрались гостѣ, забавили ся дуже красно, и на внесене одного зъ присутныхъ зложили на Рускій Н. Фондъ слѣдуючй датки: Анна Млинарикъ, Юстина Барна, Иванъ Слижь, Ив. Рончковскій, Володимиръ Усцкій по 50 ц; Петро Рончковскій, Осифъ Ксеничь, Дмитро Турко, Филипъ Хованьскій, Данько Боднарикъ по 25 ц; Гаврило Спякъ 15 ц; Андрей Ксеничь, Михаилъ Кравець по 10 ц; Анна Млинарикъ и Иванъ Барна за тикеты cent a punch по 50 ц. — разомъ $5.10.

Гôсть.

П. А. Ґела зôбравъ на Нар. Фондъ суму $7.50 зъ нагоды крестинъ у п. Тимка Шереметы въ Скрентонъ, Па. Жертвовали слѣдуючй: Тимко Шеремета $2.00, Андрій Ґела и Юрій Крайкôвскій по $1.00, Григорій Роздѣльскій и Михайло Паздрѣй уч. зъ Олифанту по 50 ц., Никола Ванкевичь, Стефанъ Мальчишинъ, Филипъ Горѣшный, Гриць Ванкевичь, Андрѣй Гринь, Гриць Трачукъ, Юрко Крайкôвскій, (старшій) и Текля Шеремета по 25 ц., Михайло Марущакъ 20 ц., Василь Фабянъ 10 ц., Анна и Михайло Шеремета (дѣти) по 10 ц. — разомъ $7.50.

Пов. Редакціе!

Прошу оголосити, що я вôдôбравъ на „Нар. Фондъ" 1) вôдъ М. Цапиньского $9.06; 2) вôдъ М. Бохна $6.05; 3) вôдъ Д. Лусѣка $5.35; — разомъ $20.46, котрй то грошѣ разомъ зъ $12.55, якй зôбравъ о. Струтиньскій выносять разомъ $33.01.

Заразомъ подаю имена тыхъ людей, котрй дали свои датки на руки Лусѣка.

Зъ поважанемъ
П. Тимкевичъ.

Тепли	25
Н. Костецкій	25
А. Страшокъ	10
Турикъ	10
И. Лусикъ	25
А. Пристай	10
Волкай	10
Д. Мадарай	1.00
С. Сивикъ	25
Ф. Коляй	10
А. Драчь	10
И. Вовкъ	10
М. Дроздъ	10
Ив. Мадарашъ	25
М. Мадарашъ	10
Дм. Лусѣкъ	25
А. Стецикъ	10
Ив. Майхровичь	25
Ив. Тикторъ	25
Сидоръ Цапъ	10
Стеф. Костецкій	50
Андр. Сивикъ	25
Ив. Скробала	25
Анна Гнатикъ	25

Зъ Канадійскои Руси.

Серафимъ и Тихонъ, оба сидять въ Винипеґу, Ман. и знюхали ся на добре. Аґітація Тихона не мае до сего часу великого вплыву. Тихонъ задумуе выдавати цареславну ґазету для Канады. Василіяне также хочуть выдавати часопись и мабуть стане она невдовзѣ выходити. Серафимъ сидѣвъ кôлька мѣсяцѣвъ въ Росіи. Въ Петербурзѣ мешкавъ пôдъ ч. 67 Невскій проспектъ, звôдки переписувавъ ся зъ Канадійцями и телеґрафувавъ до нихъ. Кажуть, що Серафимъ мае досыть грошей. Говорять також, що его пôддержують противсинодовцѣ.

Серафимъ екскомунікувавъ 4 попôвъ, (котрыхъ высвятивъ) за те, що они заложили независиму консисторію, та давъ оголосити въ анґлійскôй часописи The Evening Telegram прокламацію слѣдуючого змѣсту:

„Проклямація архиепископа Серафима, православного митрополита та американьского орґанізатора Независимои Церкви въ Канадѣ.

До всѣхъ православныхъ Христіянъ.

Повѣдомляю Васъ, що священики посвяченй мною: Иванъ Бодруґъ, Михайло Бачиньскій, Ал. Бачиньскій и Иванъ Неґричь суть екскомунікованй зъ православнои церкви за для свого злого поведеня.

Вôдъ сего дня не мають они права вôдправляти жадныхъ церковныхъ богослуженъ.

Серафимъ
Митрополитъ Американьскій
5-ого Септембра, 1904. (печать)"

На се екскомунікованй вôдповѣли въ часопися Free Press и Telegram слѣдуюче:

„1) Заки мы зôстали высвяченй черезъ Єго Милôсть архиепископа Серафима мы пытали его: „пôдъ чіею юрисдикціею маемъ оставати пôсля ординаціи?"

Вôдповѣдь була: „Мы рукополагаемо а вы идѣть и проповѣдуйте Євангеліе".

2) Пôсля ординаціи 24-го Августа 1903 мы зорґанізували Независиму Грецку консисторію якъ демократичну голову будучои грецкои церкви въ Канадѣ. Всѣ нашй священики були на тыхъ зборахъ, а коли его милôсть пôшовъ минувшои осени до Росіи, мы скликали всѣхъ священикôвъ и делеґатôвъ зô всѣхъ рускихъ парохій Манітобы и пôвнôчно захôдныхъ територій на день 26 Януара 1904 року и на конвенціи положили пôдвалину пôдъ нашу церковъ вразъ зъ нашимъ народомъ.

3) Ввиду сего Єго милôсть Серафимъ не мавъ права звати себе орґанізаторомъ Независимои Грецкои Церкви въ Канадѣ.

4) Вôнъ нѣколи не бачивъ нашихъ статутôвъ и не потрѣбуе насъ екскомунікувати. Нашъ починъ 24 Августа 1903 року въ формованю независимои церкви поставивъ насъ пôдъ юрисдикцію нашои консисторіи, котра зовсѣмъ не признае епископа Серафима. Отже практично, а скôлько се вôдносить ся до насъ священикôвъ се було „екскомунікаціею" епископа.

5) Єго милôсть попавъ въ руки російскихъ політикерôвъ и хотѣвъ, щобъ мы передали церковнй маетки пôдъ его юрисдикцію и Святѣйшого російского Синода.

6) Але мы живемъ въ свобôднôмъ краю пôдъ анґлійскою хоругвою. Мы чуемось бути свобôдными людьми и се власно зве Єго милôсть „злымъ поведенемъ".

7) Єсли вôнъ знае о якôмъ другôмъ „злôмъ поведеню" мы бы радй про се почути.

8) Мы даемо Єго милости волю „екскомунікувати" всѣхъ нашихъ священикôвъ.

о. Мих. Бачиньскій,
о. Иванъ Бодруґъ,
о. Алекс. Бачиньскій,
о. Иванъ Неґричь."

О скôлько доносять намъ, то люде держать сторону „екскомунікованыхъ" противъ Серафима, котрый знюхавъ ся зъ Тихономъ и намагаесь загнати народъ въ цареславну кошару.

Екскомунікованй при помочи суду зборонили Серафимови вступу до незалежныхъ церковъ. Въ наслѣдокъ сего Серафимъ купивъ лотъ щось за 5.000 и задумуе будовати свою церковъ.

Зъ Закулѣсового житя на американьскôй Руси.

Вôтвертою, простою дорогою потрафлять ити тôлько чеснй люде. Люде нечеснй ходять все манôвцями та крутять на всѣ боки, щобы лишь досягнути своихъ цѣлей.

Такихъ крутѣѣвъ намножилось немало и мѣжь американьскими Русинами а то завдяки Америцѣ и спеціяльнымъ руско-американьскимъ вôдносинамъ. Они грають ролю рускихъ патріотôвъ, разъ твердыхъ унiятôвъ, то знову право славныхъ, сли потреба кокетують и тутъ и тамъ. Якй у тыхъ „великихъ" людей пляны и интриґи, се хиба оденъ Богъ знае. Та намъ попавъ ся припадково листъ, якій подаемо тутъ въ скороченю, а котрый бодай въ части показуе, що дѣе ся за кулѣсами руско-американьскои політики. Листъ писаный зъ Ню-Йорку 26 Августа, 1904, до Канады.

Ось вôнъ:

..... „Листъ е... Ты лишь политикуй зъ Тихономъ, може удастся, а якъ нѣ — то еслибы Фармер бухнувъ — купуй черенки, бо то придалось бы. Ту вже не зробитъ ничь, а тамъ еще теперь на початку можна. — О. Обушкевичь може дôстанесь до Jersey City, бо „вуйко" хорый и вже вчера забравъ ся гдесь на свѣжій воздухъ; Обуш. иде зъ Carnegie певно, хочуть его до Carboudale и до Troy. — Конвенція буде въ St. Louis, але я не поѣду; поѣде Гриць и Латка; мають грати: Тимко Капраль, Мужики Аристократы и якъ Козамъ роги выправляють, але не знаю чи то послѣдне научатся, бо доперва теперь зачали. Що я не поѣду, то певно Латки справа, бо онъ не хоче, щобъ я былъ на засѣданю компаніи (Правды — ред.) Най ихъ чортъ бере; я не буду мѣшатись до ничого, бо то не варта, то холеры.

.... Ты заробишь при Фармерѣ грошѣ... Отпишь менѣ, що сказавъ Тобѣ Тихонъ. Може гдещо зробить, але Ты на обѣцянки не дуже опущайся — лишь най заразъ покаже що може и хоче. А Василіяны що? Я думавъ, що Ты може вже пôпъ — а ту маешь!..."

Мѣсця вôдносячй ся до справъ приватныхъ мы пропустили безъ шкоды для змѣсту.

ДОПИСИ.

Зъ Біверъ Крікъ, Alta. Can.

Богаго нашихъ братôвъ приѣжджае зъ далекои стороны, зô старого родинного краю, до Канады и до Сполученыхъ Державъ. Въ Спол. Держ. працюють Русины по бôльшôй части въ фабрикахъ и въ копальняхъ угля, въ Канадѣ же поселюють ся Русины на земли и управляють ґрунта. Канадійскій способъ управлюваня землѣ е цѣлкомъ вôдмѣнный вôдъ старокраевого. Въ старôмъ краю знають люде косу и серпъ, тутъ того не уживають, лишь машины, и не дивота, бо въ краю мало землѣ, що и косою и серпомъ нема що робити, тутъ же ледви машиною дашь собѣ раду, бо землѣ е много, е на чимъ сѣяти, е що збирати. Зразу нашй люде працюють якъ могуть а старають ся всѣма силами доробити ся до власныхъ машинъ господарськихъ. Машины купують зъ рôжныхъ фабрикъ, але дуже часто дôстають лихй знаряды, за котрй мусять платити великй грошѣ. Тутъ даю пораду нашимъ братямъ Русинамъ, щобы були дуже осторожнй при закупованю машинъ. Найлѣпше буде, если возьмуть зъ собою якого краяна, котрый на машинахъ розумѣе ся, нехай вôнъ выбере, а то часомъ таке бувае, що купишь машину, котрабы повинна бути ужиточна кôльканайцять лѣтъ, а она ледви выстарчить на два або три роки. Пишу сихъ пару слôвъ въ осторогу братямъ Русинамъ, щобы не давали опуковати ся несовѣснымъ аґентамъ и фабрикамъ, и не збогачали ихъ своими тяжко запрацьованими грошми, але щобъ були осторожнй и купували машины лишь тамъ, де можна добрй дôстати.

Василь Романюкъ.

Зъ Фредериктавнъ, Па.

Страйкъ почавъ ся въ Фредериктавнъ, Па, 30 Августа. 200 майнерôвъ покинуло роботу, бо компанія дуже людей ошукована. Вага була попсута, у майнѣ много майнерôвъ робило задармо. Якъ упало у плейзѣ камѣне а майнеръ казавъ басови, що не може дармо робити, то басъ ему повѣдавъ, що може свои тульцы зъ майны вынести, я маю доста майнерôвъ. Потôмъ оденъ майнеръ телефоновавъ до президента юніи и прийшовъ оденъ комітетовый. Майнеры хотѣли заложити юнію и поставити веймена на домпѣ, але компанія не хоче на тое пристати. Майнеры хотѣли абы ся обтягало на офисѣ до юніи и на чеквеймена, але компанія не хоче того анѣ чути.

Вас. Молнарь.

Glen Lyon, Pa.

Хвальна Редакціе! Помѣстѣть тыхъ пару рядкôвъ, котрыми хочу подѣлити ся зъ читателями, якъ то я оглядавъ фарму.

Давно вже мавъ я на думцѣ купити собѣ фарму и поѣхавемъ до Вирджініи оглянути фармы. Дуже менѣ подобало ся гарне положене вирджіньскихъ фармъ и выбравемъ собѣ одну, котру и купивемъ. Земля е тутъ урожайна и всьо тутъ родить ся. Пшениця, овесъ, огôрки, мельоны и всьо друге. Картофлѣ бачивемъ дуже гарнй и родять ся два разы на рôкъ. Тутъ кождый може далеко лекше выжити якъ при тяжкôй майнерскôй працѣ.

Разомъ зô мною була тамъ панѣ Магдалина Серекова, котра також выбрала собѣ фарму. Панѣ Серекова була дуже утѣшена великимъ урожаемъ пінесôвъ, котрыхъ на однôмъ акрѣ родить ся 80 бушлѣвъ. Теперь продае ся оденъ бушель по $1.

При закупленю фармы помагавъ тамъ п. Jan Jelinek, зъ котрого услуги есьмо дуже вдоволенй и дякуемо ему.

Здоровимо читателѣвъ
Иванъ Кубасикъ,
Магдалина Серекъ,
Glen Lyon, Pa.

Дорогй Земляки!

Братя Русины въ нашôй рôдной землици галицкôй, въ мѣсточку Копычинцяхъ, пов. Гусятинъ будують „Народный Дôмъ", независимый вôдъ нашихъ польськихъ опѣкунôвъ. Будуесь вôнъ зъ датков щирыхъ сынôвъ Руси-Украины. Оденъ центъ даный вôдъ щирого серця, се та капля воды, що впаде въ плодовиту землю. Насъ въ краю гнобила бѣда и голодъ, проте мы пôйшли зъ рôдной землѣ за море, глядѣти лучшои долѣ. И декому усмѣхнулось щасте. А що роблять нашй Браты що жиють въ Галичинѣ? Они борють ся всѣми силами, щобы не попасти въ польську неволю. Многй чеснй сыны Руси-Украины середъ кривды и наругъ вôдъ Ляхôвъ, старають ся розбудити и просвѣтити сельскій людъ. Такъ въ Копычинцяхъ загадали тамошнй патріоты выбудовати „Народный Дôмъ", де бы можна радити и полѣпшити долю бѣдного руського селянина. Паны и шляхта польська певно такому дѣлу не поможуть, але ще старають ся всѣма силами знищити все що руське, щобъ бѣдный селянинъ бувъ и на дальше темнымъ, щобъ Ляхи могли зъ него скôру лупити.

Проте взываю всѣхъ, кому на серцю доля руського народа, хто зовесь щирый Русинъ-Украинець, хто мае бодай троха любови до своеи рôдной землѣ, котру хочуть знищити вороги нашй; за котру то землю нашй предки славно воювали и хто е щирый братъ, той певно не пожалуе одного доляра або скôлько зможе, и пôшле на будову независимого Народного Дому въ Копычинцяхъ.

Датки прошу высилати на руки: Др. Лука Сафянчукъ въ Копычинцяхъ, Галичина.

Вашъ землякъ Максимъ Тригукъ
зъ Говилова.

Памятайте на „Рускій Народ. Фондъ въ Америцѣ"!

„SVOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian (Little Russian) Weekly published every Thursday at 209–211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 23

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16. 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ............$2.00
До старого краю на рôкъ.......$2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року......$1.00
До старого краю на пôвъ року...$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть вамъ, бо безъ того мы не годни грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Безъименныхъ дописей непринимаємо.

Хто хоче, щобы єго адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Замѣтки.

„Діти до пікіл! Гей Братя Чорнороби! А ну но на перед! Покажіть но сьвітови свої діти. Покажіть, чи они здатні тілько до ціпа, до ґралів і форнальського бичівна, чи також потрафлять бути добрими учителями, лікарями, адвокатами, купцями, реміснинами, фабрикантами, старостами, президентами, маршалками, сьвящениками, намісниками, епископами і міністрами. Ми віримо, що потрафлять — і певно були би ліпшими ніж діти ваших »опікунів«. Тількож віра без діл, нюха табаки не варта. Покажіть ділами! Хто своєї дитини до школи еще не має, най пильнує, щоби другі післали. Чи Гриньків, чи Паньків, чи Марусин, чи Катрусин, чи Ільчихи, чи Костихи, те все нічиї діти лиш Божі і наші, сердечні діти Руси-України. Наперед Братя лавою, як за Богдана під Корсунем і Пилявою! Що не здобули славні діди арматами і самопалами, се здобудуть внуки наукою. Все одно яка: Чи в ремеслї чи купецтві, чи в ґімназиї чи семинариї, чи в иншій школі, аби лиш добра наука. Наперед Братя! А Ви старші Брати давайте провід молодшій братії.“

Тими словами взыває Русинôвъ галицка часопись »Гайдамаки«, щобы посилали дѣтей до школы. И мы певнѣ, що сей покликъ »Гайдамакôвъ« якъ и другихъ галицкихъ часописей не остане голосомъ вопіющого во пустини. Такъ бодай бувало доси. Галицкій Русинъ хочь бѣдный, хочь деруть зъ него сему шкôру за податки та всякѣ другѣ драчки, якось знаходивъ и знаходить средства та способъ и пхає дѣти до свѣтла, посилає на науку. А у насъ въ Америцѣ? У насъ навить тѣ Русины, що добре ся мають, держать дѣти дома або посилають ихъ до роботы вмѣсто дати имъ хочь яку таку освѣту. Що таке поступоване не може выйти въ користь народови, рѣчь певна. Найменче освѣченѣ люде всегда занимають найнизше становище въ суспôльности, а найменче освѣченѣ народы мусять займати найнисше мѣсце въ сѣмѣ народôвъ. Тожь єсли американьскѣ Русины будуть и на дальше такъ байдужно вôдносити ся до науки своихъ дѣтей якъ доси, они нѣякъ не пôднесуть ся высше, але противно впадуть ще бôльше въ низъ. Днесь навить Ніґры мають свои знаменитѣ школы и институты; Гавайцѣ, Кубанцѣ и Филипинцѣ рôвножь не дармують, але громадно горнуть ся у школы, якѣ истнують на ихъ територіи. Навить вымираючѣ Индіяны мають свои знаменитѣ школы, зъ котрыхъ одна, що находить ся въ Карлайлъ, Па. недалеко Гарисбурґа выховує рôкъ-рôчно 1000 индіяньскихъ дѣтей дѣвчатъ и хлопцѣвъ. Въ тôй школѣ учать ихъ кромѣ науки книжковои, о якôй и не снилось пересѣчнôй рускôй дитинѣ, такожь фармерства, ковальства, слюсарства, друкарства, шевства, столярства и всякихъ другихъ ремеселъ. Такъ поступають впередъ другѣ люде, и то не бѣлѣ але чорнѣ, червонѣ, брунатнѣ. О бѣлыхъ анѣ не говоримо.

А тимчасомъ бѣлый Русинъ иґнорує те все, вдоволеный своєю шинкою, пайнтою пива та сварнею за вѣры и выховує свои дѣти такъ якъ выховували ихъ сему 30–50 лѣтъ назадъ и то не въ Америцѣ а въ Галичинѣ або Угорщинѣ!

Пора отямитись. Пора скинути зъ себе руску байдужнôсть и взятись до просвѣты енерґічно та щиро. инакше зôйдемо и пôдъ взглядомъ умыслового розвою, и пôдъ взглядомъ моральнымъ, и пôдъ взглядомъ фізичнымъ и матеріяльнымъ до низшого степеня якъ тѣ чорнѣ, червонѣ, жовтѣ та брунатнѣ дюде. якихъ мы днесь дикими а бодай пôвдикими называємо.

——

М. Лозиньскій, молодый рускій публіцистъ, котрого деякѣ писаня звѣснѣ такожь американьскимъ Русинамъ зô „Свободы“, выйшовъ пôсля 3-мѣсячного слѣдчого арешту на волю. Польскій урядъ заарештувавъ его безъ найменчои причины, щобы зломити силу свого молодого, але небезпечного, бо сильного и завзятого ворога. Ну але по трехъ мѣсяцяхъ держаня его въ арештѣ мусѣвъ его выпустити, бо не мôгъ доказати ему жадной провины. Польскѣ галицкѣ порядки зовсѣмъ не лѣпшѣ вôдъ московскихъ и єслибъ не ся кулява конституція, яка истнує въ Австріи, то польскій урядъ въ Галичинѣ душивъ бы мабуть Русинôвъ гôрше якъ душить московскій урядъ въ Росіи.

——

Послѣдными часами царославнѣ зачинають натягати навить „твердо-рускихъ уніятовъ“, въ тôмъ числѣ и о. Обушкевича.

——

Роля, яку о. Годобай вôдогравъ въ Шамокинъ, Па. вказує якъ не можь лѣпше, що треба вôдъ него надѣятись, колибъ вôнъ ставъ греко-католицкимъ бискупомъ. Тому бачнôсть!

——

Зъ великои хмары малый дощь. Минувшого тыжня вôдбувъ ся въ St. Louis, Mo. такъ званый всеславяньскій и журналістичный зъѣздъ. Докладного справозданя зô зъѣзду ще не маємо, однакъ »Am. Slov. Noviny«, часопись прихильна зъѣздови, доносить, що першого дня на зъѣздѣ було лишь 21 делеґатôвъ и 36 гостей, мѣжь котрыми було 12 попôвъ. Заступленѣ були рускѣ москвофілы, Словаки, Хорваты, Поляки и Чехи. За бесѣду розговорну выбрали бесѣду словацку! Русины въ зъѣздѣ участи не брали задля причинъ поданыхъ въ заявѣ Головного Руского Народного Комітету, друкованôй въ минувшôмъ числѣ »Свободы«. Заява ся зôстала оголошена такожь въ кôлькохъ найповажнѣйшихъ англійскихъ часописяхъ — якъ New York Herald и другѣ.

Айрискій бискупъ хоче вхопити руску церковь.

Годобай єму помагає.

Планно походивъ.

Минулого четверга склалась въ Шамокинъ, Па. цѣкава подѣя. Сего дня рано явивъ ся въ домѣ о. Констанкевича апостольскій візитаторъ о. Годобай и жадавъ поясненя, на якôй пôдставѣ шамокиньска руска громада продала свою церковь безъ вѣдома айриского бискупа Шенагана. (Шамокинцѣ, якъ звѣсно, задумують будовати нову, гарну, муровану церковь). О. Годобай представивъ себе якъ высланника апостольского делеґата въ Вашинґтонѣ. Отець Констанкевичь вôдповѣвъ о. Годобаеви, що шамокиньска руска церковь не належить нѣ до бискупа Шенагана, нѣ до апостольского делеґата, але до мѣсцевои рускои громады и що лишь ся громада має право розпоряджати своимъ маєткомъ а нѣхто другій. О. Годобаеви яко інтрузови казавъ о. Констанкевичь вынести ся за дверѣ, що сей и зробивъ. Цѣла візитаторска візита не тревала анѣ 5 мінутъ! Треба знати, що о. Годобай приѣхавъ до Шамокинъ, Па. ще днемъ передъ тимъ и ночувавъ у польского попа zakonnika Franciszkanina księdza Pysznara, звôдки рано удавъ ся на „візитацію“ рускои шамокиньской парохіи. Опôсля хвоаливъ ся о. Годобай передъ репортерами, що его прислали зъ Риму, що вôнъ має пôдъ своєю юрисдикціею 95 церковъ и 82 попôвъ а 300.000 душъ. Все повысше подаємо за англійскою шамокиньскою часописею »The Dispach« зъ 22 Септ. 1904 р., въ котрôй ся справа описана.

Що се значить?

Для Американцѣвъ взагалѣ ся подѣя се просто цѣкава новинка, але для американьскихъ Русинôвъ греко-католикôвъ она повинна мати трохи бôльше якъ перелетне значѣне.

Недавный ще той часъ, коли пôдъ вплывомъ розпоряджень Пропаґанды для Розширеня Вѣры дотычачихъ греко-католикôвъ въ Сполученыхъ Державахъ, Бразиліи и Канадѣ — розкрылись потрохи очи Русинôвъ греко-католикôвъ и они побачили, що римска церковь хоче ихъ змести зъ лиця американьскои землѣ — знищити. Наслѣдкомъ того бувъ зъѣздъ въ Гарисбурґу, Па., бувъ олифантскій процесъ, писанина по часописяхъ, бесѣды на зборахъ, по церквахъ, мітинґахъ. Але зъ часомъ ся горячка проминула. Змѣнились обставины, олифантскій процесъ, въ першôй инстанціи (якъ и можна було надѣятись), скôнчивъ ся вырокомъ въ корысть римскои церкви — ну и все притихло, заснуло. Не заснула лишь римска церковь, що зъ желѣзною консеквенціею намагаесь знищити греко-католицку церковь въ Америцѣ, зробити еѣ складовою своєю частію. Доказомъ сего, кромѣ подѣѣ, яка лучилась свого часу зъ ультра-католикомъ о. Лавришиномъ въ Шенандорѣ, Па., є власне вызше описана шамокиньска історія. Помимо сего, що шамокиньска громада має въ своимъ чартерѣ такій знаменитый параґрафъ, „що всякимъ рухомымъ и нерухомымъ еѣ маєткомъ мають заряджувати цивільнѣ члены громады або урядники ними выбранѣ, зъ котрыхъ бôльшôсть мусять становити свѣтскѣ люде“, — помимо сего кажемо, римо-католицка церковь зъ безличностію замаскованого опришка кладе въ бѣлый день свою руку на маєтокъ сеи парохіи, хоче собѣ его привластити. Чи є де примѣръ бôльшои безличности въ цивілізованôмъ свѣтѣ? Люде, працюють, гарують, складають кроваво заробленый грôшь — центъ до цента на славу Божу и свôй пожитокъ — ажь тутъ приходить римска церковь и каже: ґа-ґовъ, се не твоє а моє добро, а тобѣ до нього засѣ!

На видъ такого поступованя, на такій розбôй на гладкôй дорозѣ, здає ся повиненъ бы обурити ся кождый не то греко-католикъ, але навить кождый чесный чоловѣкъ у котрого є хочьбы крихотка почутя справедливости. Та на жаль такъ не є. На жаль мѣжь американьскими Русинами греко-католиками такъ закаменѣло серце, що не обурюють ся такими рѣчами, они не вôдповѣдають на такѣ напады а зъ спокоємъ гôднымъ лѣпшои справы пригладають ся якъ чорный вампиръ высисає кровь зъ ихнього серця! До свого чоловѣка то они вôдважнѣ. На свого они сейчасъ кинуть ся и зъ языкомъ и зъ кулаками а навить лінчувати готовѣ, если той свôй зважить ся писати фонетикою, або скаже яке вôльнѣйше слово. Такій у нихъ вже и зрадникъ и радикалъ и безбожникъ и соціялістъ и анархістъ и все, все, що тôлько ихъ бѣдна фантазія придумати може. Своихъ людей критикувати, осуджувати, ганьбити, потупляти, нищити знають — але чужихъ, навить тыхъ, що пють ихъ кровь, що заходять ся коло знищеня таки самого ихъ истнованя — Русинъ боить ся, кланяєсь имъ и руки ихъ цѣлує.

О якже ще довго вы Русины греко католики будете рабами у сѣмъ вôльнôмъ краю? Якъ довго ще будете рôвнодушно дивитись на свою повôльну загибѣль?

Тажь и слѣпый днесь бачить, що римска церковь хоче захопити вашѣ церковнѣ маєтки у свои руки, а тимъ самимъ и васъ. Хоче при помочи вашихъ маєткôвъ закувати васъ въ неволю и заслѣпити вашѣ очи при помочи не теперѣшныхъ але будучихъ, нею самою выхованыхъ и выкропленыхъ своихъ послушникôвъ попôвъ. Часъ той вже недалекій. Римска церковь иде крокъ за крокомъ до сеи цѣли. А що тодѣ буде? Де тодѣ подѣють ся вашѣ народнѣ святощѣ, вашѣ рускѣ звычаѣ, ваша рôдна мова? Не буде для неѣ мѣсця у вашихъ школахъ, нѣ у храмахъ божихъ.

На ихъ мѣсце запанує мова анґлійска, а мѣсце священикôвъ зъ родинами, мѣсце тихъ, що розумѣють васъ, що знають вашѣ радощѣ и болѣ займуть айрискѣ прихвостнѣ або такѣ самѣ Айришѣ.

Тожь до дѣла поки часъ! Сли хочете ухоронитись передъ влѣзливостію айрискихъ бискупôвъ — то мусите се зробити лишь при помочи свѣтского права. Свѣтске право мусить рѣшити, що айрискій бискупъ хочьбы мавъ власть надъ попомъ, не має власти надъ церковнымъ маєткомъ. Що таке рѣшене дуже правдоподôбне, про се запевняли насъ адвокаты, котрымъ знана ся справа. Єслибъ таке рѣшене найвысшого суду выйшло, тогдѣ оно булобъ важне для всѣхъ греко-католицкихъ церковь, бо рѣшене найвысшого суду майже рôвне законови.

О таке рѣшене повинні-бъ Русины греко-католики постаратись якъ найскорше, а се могуть дуже легко зробити вôдкликуючись въ справѣ олифантскôй до найвысшого суду, бо въ згаданôй справѣ те саме питане було до рѣшеня. Єслибъ таке рѣшене выйшло, рускѣ греко-католицкѣ громады булибъ вôльнѣ вôдъ влѣзливости айрискихъ бискупôвъ и принимали бы лишь такихъ священикôвъ на свои парохіи, якихъ бы самѣ хотѣли а жаденъ айрискій бискупъ нѣ Годобай не важивъ бы ся тогды пхати до нихъ свого носа або питати на якôй пôдставѣ они се або те зробили зô своимъ маєткомъ.

Що чувати въ свѣтѣ.

КОРОНАЦІЯ КОРОЛЯ СЕРБСЬКОГО ПЕТРА I.

Дня 21 вересня вôдбуло ся коронованє сербського короля Петра Караджорджевича, котрый засѣвъ королѣвскій престолъ по замордованю короля Александра. Не було жадныхъ ворожихъ демонстрацій анѣ не було жадныхъ змагань выконати заговоры на житє нового короля. Середъ великои паради, сальвъ пушокъ, орхестръ, удекорованъ мѣста и церковныхъ церемоній, траґічный конець Александра пôйшовъ въ забутє. Величавый походъ коронаційный середъ гуку пушокъ, зъ королемъ Петромъ, котрый сидѣвъ на бѣлôмъ кони, ставувъ о годинѣ 8-ôй рано передъ катедральною церквою. Тамъ ожидали вже короля представителѣ чужихъ державъ, міністры и другѣ высоко поставленѣ личности. Коли король вступивъ до церкви, удѣливъ йому благословеня митрополитъ въ товариствѣ многихъ епископôвъ. По вôдспѣваню пѣснѣ „Дяка Тобѣ о Боже!“ вручили королеви міністры корону и другѣ вôдзнаки королѣвськѣ. Король поцѣлувавъ корону и вложивъ собѣ на голову, вôдтакъ надягнувъ на себе коронаційный орнатъ. Въ тôй хвилѣ загремѣло 101 выстрѣлôвъ пушочныхъ, котрѣ звѣстили народови, що коронація короля Петра I. вже вôдбула ся. Цѣла та церемонія тревала три години. Въ кôнци пôдписавъ король актъ коронаційный при чôмъ були свѣдками міністры и другѣ вельможѣ. Вôдтакъ въ коронаційныхъ ризахъ выйшовъ король зъ церкви, всѣвъ на коня и середъ тисячокъ зôбраныхъ людей поѣхавъ до королѣвскои палаты. На кождôмъ кроцѣ народъ робивъ йому великѣ оваціи. Въ палатѣ, сидячому на престолѣ королеви складали чолобитє, доказы вѣрности, представителѣ рôжныхъ становъ и рôжныхъ державъ. Представителямъ чужихъ державъ пороздававъ король Петро ордеры а американьскому консулеви, котрый ордеру не приймивъ, давъ король свою фотоґрафію.

Величава церемонія коронації закôнчилась королевськимъ пиромъ.

НА ВОЛИНИ въ Ровнѣ прийшло до противжидôвськихъ заворушень. Много особъ раненыхъ, склепы зрабованй. Въ тôмъ самôмъ часѣ прийшло також до заворушень проти жидôвъ въ Смеѣ, кіевскои губерніи, де зовôзвано ажь вôйсько. 98 домôвъ и 145 склепôвъ зрабовано, вôйсько ужило оружя и много особъ тяжко зранило. Велике число ворохобникôвъ вôстало арештоване. Заворушеня тревали два дни, 4. и 5. вересня.

ВНУТРѢШНИЙ економічнй вôдносины въ Росіи суть досить добрй. Урожай въ цѣлôй державѣ, зъ выемкою кôлькохъ повѣтôвъ бувъ дуже добрый. Въ цѣлôй державѣ вôдчуває ся великій бракъ робôтника польного. Многй фабричнй робôтники мѣйскй йдуть до своихъ сѣлъ и тамъ за высоку заплату працюють на поли. Зъ вôйною народъ цѣлковито не симпатизує и бачить въ нѣй кару Божу. По скôнченю вôйны ожидають въ цѣлôй Росіи великихъ переворотôвъ.

РОСІЙСКІЙ міністеръ справъ внѣшныхъ Лямсдорфъ, заявивъ консулеви Споп. Державъ въ Петербурзѣ, що живность на невтральныхъ корабляхъ для приватныхъ особъ въ Японіи не є контрабандою военною. На тôй пôдставѣ всѣ кораблѣ, котрй находять ся въ рукахъ Росіянъ яко такй що везли контрабанду, вôстали выпущенй на волю.

ДНЯ 22. с. м. на переходячого улицею въ Одесѣ шефа поліціи Найдгарда, стрѣливъ зъ револьвера якійсь молодый чоловѣкъ. Куля не трафила Найдгарда. Злочинця зловила поліція.

ВЪ РИМѢ дня 19 вересня прийшло до великихъ уличныхъ демонстраций. 10.000 робôтникôвъ зôбрало ся на площѣ щобы запротестувати проти уживаня вôйска до успокоеня покривдженыхъ робôтникôвъ. Соціялїстъ Феррі выголосивъ горячу промову до зôбраныхъ. Улицѣ доокола мѣстця зôбраня були обсадженй вôйськомъ. Стояли тамъ також вôддѣлы артилеріи. Демонстранты хотѣли достати ся до середмѣстя, однакъ черезъ атаки кавалеріи зôстали розпорошенй и кôлькадесять особъ зôстало тяжко раненыхъ.

У всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ Италіи страйкують робôтники и роблять демонстраціи. Поважнй заворушеня, въ котрыхъ прийшло до бійки межь вôйськомъ а робôтниками лучились въ Ліворнѣ, Палерміи, Генуѣ, Туринѣ и многихъ другихъ.

ПРИЧИНОЮ рѣзнѣ 10 місіонерôвъ въ нѣмецькôй Новôй Гвінеї було се, що місіонеры вплинули на рядъ, щобы на силу завѣвъ одноженьство середъ тамошныхъ мешканцѣвъ. Місіонеры вказували правительству людей, котрй мали по кôлька жѣнокъ и заповняли ними вязницѣ. Се нагальне поступоване місіонерôвъ не подобало ся Гвінейцямъ и, щобы позбути ся ихъ разъ на все, вымордували ихъ.

17 вересня напало 300 арабськихъ жовнярôвъ на пристань Сальоніки и Базаръ и зачали рабувати. Вôйсько турецьке не могло дати собѣ рады. Правительство выдѣлегувало бôльшу силу вôйська, котре є вже на дорозѣ до Сальонікъ.

Вôйна на далекôмъ Сходѣ.

Телеграмы.

Петербургъ 19. Ген. Ренненкампфъ и Самсоновъ дослѣджують теренъ коло Мукдену. Пôдчасъ того прийшло до завзятыхъ борбъ зъ Японцями въ котрыхъ Росіяне понесли значнй шкоды. Ген. Ренненкампфъ вже выздоровѣвъ зъ раны и обнявъ провôдъ надъ вôйськомъ. Хочь пôдъ Мукденомъ має Куропаткинъ досить вôйська, щобы мôгъ ставити опôръ Японцямъ, однакъ битвы вôнъ тамъ поки що не прийме, але на случай потребы цофне ся дальше на пôвнôчь.

Берлинъ 19. Вôйська японьскй посувають ся на передъ широкимъ фронтомъ. Лѣве крило опирає ся о рѣку Ліао, праве крило сягає ажь до гôръ Фузанъ.

Мукденъ 19. Тутъ всьо спокôйно, але въ Сіншінтінъ 35 миль на захôдъ вôдъ Мукдену ожидають битвы.

Лондонъ 19. Наспѣла тутъ непотверджена телеграма, що ген. Мищенко, комендантъ всхôдной бригады козакôвъ вôставъ забитый.

Токіо 19. Сильный вôддѣлъ Росіянъ пополуднй дня 18 вересня зробивъ выпадъ зъ Порту Артура и занявъ фортъ Иценшанъ, котрый недавно тому заняли Японцѣ. Битва тревала кôлька годинъ, а въ концѣ зôстали Росіяне вôдперті зъ великими стратами.

Петербургъ 19. За порадою своихъ вôйськовыхъ дорадникôвъ, выдавъ царь російскій розказъ утворити другу манджурську армію. Она буде утворена зъ тыхъ вôйськъ, що теперь суть въ дорозѣ на поле вôйны а комендантомъ ихъ буде ген. Лѣневичъ. Ген. Куропаткинъ буде начальнымъ вождомъ обохъ армій.

Шанґай 20. Японське сухопутне вôйсько рôвночасно зъ фльотою заатаковало Портъ Артура вôдъ стороны моря и сушѣ. Атакъ тревавъ до самои ночи. Зô всходомъ сонця розпочавъ ся штурмъ на ново.

Петербургъ 20. Увага цѣлои Росіи звернена теперь на Портъ Артура, бо всѣ телеграмы зъ поля вôйны приносять занепокоюючй вѣдомости, що всѣ японьскй вôйська пôдъ Портомъ Артура предприняли генеральный атакъ на сю крѣпость. Справдѣ послѣдна телеграма ген. Стесселя доносила, що атакъ Японцѣвъ вôдпертый, однакъ всеежь таки при завзятости Японцѣвъ можна надѣяти ся, що мѣсто се кождои хвилѣ упаде. Князь Радивилъ доносить зъ Чіфу, що Японцямъ прибувають що разъ то свѣжй пôдмоги, котрй достають ся черезъ Портъ Дальный. Цѣла Росія ожидає зъ великимъ напруженемъ свѣжихъ вѣдомостей зъ обложенои твердинѣ. Страшне положене Росіянъ въ Портѣ Артура, представлене кн. Радивиломъ, тронуло всѣхъ до глубины серця.

Петербургъ 20. Ген. Курокі, не натрафивши на жаденъ опôръ, перейшовъ зô своею арміею рѣку Гунь, и теперь цѣла японьска армія посуває ся до Мукдену.

Петербургъ 20. Розôйшла ся тутъ поголоска, що ген. Орловъ, черезъ котрого непослухъ Росіяне зôстали пôдъ Ліао Янгомъ побитй, вôдобравъ собѣ выстрѣломъ зъ револьвера жите. Поголоска та оказує ся неправдивою, бо ген. Орловъ жие, и старає ся при першôй нагодѣ блудъ свôй поправити.

Парижъ 21. Головна японська армія пôдъ проводомъ ген. Курокі зъ двома дивізіями стоить коло Єнтай 22 миль на полудневый всхôдъ вôдъ Мукденъ. Надъ рѣкою Гунь, котра дѣлить обѣ ворожй арміи, мабуть прийде до великои битвы.

Петербургъ 21. Пôсля донесень ген. Куропаткина, ситуація на фронтѣ є поки що не змѣнена. Атакъ Курокого на російське крыло коло прорѣзу Да зôставъ вôдпертый. Вѣдомость, що ген. Курокі перейшовъ зъ вôйськомъ рѣку Гунь, є неправдива.

Токіо 21. Загальне є тутъ переконане, що пôдъ Мукденомъ прийде въ коротькôмъ часѣ до кровавыхъ битвъ. Ген. Куропаткинъ робить всякй приготованя щобы рѣшучо оперти ся силѣ японськôй, и не уступити ся зъ Мукдену. Въ тôй цѣли, въ горячковый спосôбъ сиплять пôдъ Мукденомъ шанцѣ и окопы. Хочь Куропаткинъ розпоряджає величезною силою, однакъ многй суть тои гадки, що прорѣзъ Тіе є далеко догôднѣйше положене для російськои арміи, чимъ Мукденъ, однакъ розходить ся тутъ передовсѣмъ о утрату такъ важного мѣста якъ Мукденъ, котребы мусѣло упасти въ руки ворожихъ Японцѣвъ, еслибы Росіяне поставили боронити ся въ прорѣзѣ Те. Обѣ арміи теперь вже цѣлковито выпочали по невгодинахъ, якй зазнали пôдчасъ битвы пôдъ Ліао-Янгомъ и пôдчасъ утечѣ до Мукдена и погонѣ. Пора дощева устала, дороги вже майже повысихали, и Японцѣ направляють чимъ скорше желѣзницѣ. Вже минуло три недѣлѣ вôдъ битвы пôдъ Ліао Янгомъ и весь тôй часъ ужили обѣ арміи для вôдпочинку вôйська, для скрѣпленя свого вôйська свѣжими силами и для дослѣдженя силы и оборотôвъ непріятеля. Якъ видно зъ рухôвъ Японцѣвъ, они стремлять до занятя Мукдена, щобы тамъ могли перезимовати свое вôйсько. Въ конечности мусѣлибы зиму перевезти въ Ліао-Янгу, однакъ мѣсто се є за мале и недогôдне. Въ Манджуріи панують дуже острй зимы, морозы доходять неразъ до 40 степенôвъ Фаренгайта. Мимо того однакъ вôйна перетягне ся и черезъ зиму, если лишь удасть ся Японцямъ здобути Мукденъ. Проте въ жаденъ спосôбъ не повиненъ Куропаткинъ допустити до того, щобы Японцѣ заняли Мукденъ, місто важне не лишь зô взглядôвъ стратегічныхъ але и політичныхъ.

Шанґай 21. Російська фльота, котра стоить въ Портѣ Артура, є приготовлена еще въ тôмъ тыжню опустити заливъ Порту Артура и передерти ся черезъ японьску фльоту, щобы найти захистъ въ портѣ Тсінгтавъ, котрый належить до Нѣмеччины.

Берлинъ 22. Вина за невдачу пôдъ Ліао-Янгомъ впала на Орлова, але и на намѣстника Алексієва. Рѣчь мала ся такъ. Алексієвъ задержавъ безъ потребы ген. Орлова коло себе ажь до 1 вересня. Того дня пустивъ ся Орловъ на поле битвы не маючи понятя о ситуаціи. Ген. Самсоновъ яко ранґою низшій вôддавъ свое вôйсько пôдъ розказы Орлова и повторивъ йому розказъ Куропаткина, що за всяку цѣну має заняти копальнѣ, якй тамъ находили ся. Нагло почувъ Орловъ стрѣлянину, посьпѣшивъ тамъ чимъ скорше зъ вôйськомъ. Тымчасомъ ген. Курокі заатаковавъ Самсонова и окруживъ лѣве крыло російськои арміи. Се було причиною пораженя Росіянъ пôдъ Ліао-Янгомъ.

Петербургъ 21. Ген. инспекторомъ артилеріи именованый великій князь Сергій Михайловичъ. Має се бути оденъ зъ найзнаменитшихъ російськихъ офіцерôвъ вôдъ артилеріи. — Окрôмъ двохъ вже змобілізованыхъ корпусôвъ вôйська, має наступити въ найкоротшôмъ часѣ мобілізація еще сємохъ новыхъ корпусôвъ.

Петербургъ 22. Операціи генерала Японцѣвъ коло Мукдена дуже скоро розвивають ся. Японська армія посуває ся на пôвнôчь коло Бентсатутсе. Непередъ высуненй японьскй вôддѣлы намагались заняти прорѣзъ Кавъ Тавъ, натрафили однакъ на великій опôръ Росіянъ. Всѣ дороги ведучй до Мукдену обсадивъ Куропаткинъ сильными вôддѣлами вôйська. Всѣ обороты Росіянъ и Японцѣвъ розвивають ся около Фузанъ. Здаеть ся, що радше тамъ прийде до великои битвы.

Мукденъ 23. Въ околицѣ Фушунъ въ вôддалено 30 миль вôдъ того мѣста, кождои хвилѣ ожидають битвы.

Петербургъ 22, Ояма стремить до того, щобы присилувати Росіянъ до опущеня Мукдена.

Петербургъ 22. Пôсля урядовыхъ обчисленъ, стратили Росіяне въ битвѣ пôдъ Ліао-Янгомъ 1810 особъ забитыхъ, 10.811 раненыхъ и 1212 затраченыхъ. Офіцерôвъ згинуло 54, а 252 раненыхъ. Пятьохъ офіцерôвъ десь загинуло. Двохъ генералôвъ згинуло, а трохъ зôстало раненыхъ.

Токіо 22. По завзятыхъ борбахъ пôдъ Портомъ Артура, заняли Японцѣ двѣ позиціи, котрй домінують надъ Портомъ Артура. Зъ тыхъ мѣсць дуже легко можна острѣлювати саме мѣсто. Многй фаховй люде говорять, що ажь теперь коли Японцѣ стали панами тыхъ позицій, остаточно здобудуть Портъ Артура.

Петербургъ 23. Ген. Сахаровъ телеграфує, що вôйська японьскй посувають ся зъ Бентсятутсе до села Фу, котре лежить въ всхôдъ вôдъ Мукдена. Въ Китаю побоюють ся, що прийде до битвы на мѣсци королѣвськихъ гробôвъ Манджурськои династіи. Японцѣ заходять ся, обôйти лѣве крыло арміи Куропаткина.

Токіо 23. Урядова депеша доносить, що недалеко мѣсцевостей Телінґъ и Санлунґку, 60 миль на пôвнôчный всхôдъ вôдъ Ліао-Янґу прийшло до завзятыхъ борбъ. Депеша ся звучить: Нашь вôддѣлъ вырушивъ 20 с. м. черезъ Гейнювангъ и заатаковавъ непріятеля. Росіяне мали одну компанію вôйська пѣшого и дещо кавалеріи коло Телінґъ и оденъ баталіонъ пѣхоты, 500 ѣздцѣвъ и 6 арматъ коло Санлунґку. Росіяне зôстали побитй и мусѣли цофнути ся, стративши 19 забитыхъ. Страты нашй дуже незначнй.

Петербургъ 23. Дуже важнй операціи военнй Японцѣвъ коло Мукдену ведуть не до великои битвы, але скôнчать ся лишь на поменшихъ битвахъ передныхъ сторожей обохъ армій. Ген. Сахаровъ доносить що японьска армія посуває ся до прорѣзу Фу, котрый є вôддаленый вôдъ Мукдена 6 миль и лежить по лѣвôмъ березѣ рѣки Гунь. Въ тôмъ мѣсци рѣка є не дуже глубока, и правдоподôбно въ тôмъ мѣсци переправить ся японьска армія. Єсли удасть ся Японцямъ заняти сильне становище коло прорѣзу Фу, тогдѣ позиція Куропаткина въ Мукденѣ стане ся непевною, позаякъ Японцѣ будуть въ можности, загрозити зъ вôдтамъ російській бôчнй сторожи и звязи межь поодинокими вôддѣлами. Якъ доносять, армія російська на полудне вôдъ Мукдена, складає ся лишь зъ одного корпуса, котрый становить лишь передну сторожу а не має спинювати походу Японцѣвъ на передъ.

Мукденъ 23. Въ Мукденѣ уживають Росіяне воздушныхъ бальонôвъ, щобы выслѣдити позиціи и обороты Японцѣвъ. Японськй обороты суть закритй такъ сильнымъ перстенемъ передной сторожи, що годѣ познати якй суть пляны Оямы. Догадують ся, що японська армія роздѣлена на чотыри вôддѣлы, рôжними дорогами змѣряє до Мукдену. Арміи ген. Оку и Нодзу суть найблизше вôдъ Мукденъ, проте посувають ся они напередъ дуже поволи щобы дати часъ арміи Курокого и четвертôй арміи, котрй суть дуже вôддаленй, абы разомъ и въ тôй самъ часъ всѣ тй чотири арміи зôйшли ся пôдъ Мукденомъ. Тымчасомъ опановують ген. Оку и Нодзу желѣзницѣ. Погода въ Мукденѣ гарна, що є дуже на руку Японцямъ.

Лондонъ 23. Російськй агенты заходять ся всѣма силами закупити въ Ліверпулю угля для Владивостока. Углевй фірмы держать ся досить зъ далека вôдъ тои пропозиціи, однакъ кôлька кораблѣвъ зôстало вже вôдосланыхъ. Подають пристань Гонконгъ яко мѣсце призначеня для тыхъ кораблѣвъ зъ угльомъ.

Петербургъ 28. Мобілізація въ Одесѣ покôнчена. Бôльше якъ половина покликаныхъ до вôйська жидôвъ вôдтягнула ся вôдъ службы въ сей спосôбъ, що або выѣхали за границю, або переселили ся въ такй провинціи, де нема мобілізаціи. Въ повѣтѣ одескôмъ покликано 17.000 резервістôвъ, зъ чого не зъявило ся 4000 жидôвъ и 800 християнъ. Мѣсця бракуючихъ жидôвъ заповнено Христіянами. Мобілізація въ Екатеринославѣ довела до заворушень. Пянй резервѣсты нищили и рабували склепы и приватнй мешканя. Ворохобникôвъ поарештовано.

Адресы вызначнѣйшихъ руских часописей въ старôмъ краю.

„Буковина" (3 разы тыждново) $4.00 на рôкъ, ул. Петровича ч. 2. Чернôвцѣ, Bukowina, Austria.

„Воля" (соціяліст. тыждневникъ) $1.00 на рôкъ, ул. Ліндого ч. 8. Львôвъ, Galicia, Austria.

„Гайдамаки" (тыждневникъ) $2.00 на рôкъ, ул. Баторія ч. 24. Львôвъ.

„Дзвінок" (для дѣтей, 2 разы на мѣсяць) $1.50 на рôкъ, пл. Стрѣлецка ч. 6. Львôвъ.

„Діло" (дневникъ), $10.00 на рôкъ, улиця Баторія ч. 24. Львôвъ.

„Комар" (гумористичн., два разы на мѣсяць) $2.00 на рôкъ, ул. Собѣщины ч. 8. Львôвъ.

„Літ. Наук. Вістник" (разъ на мѣсяць) $4.50 на рôкъ, ул. Чарнецкого 26. Львôвъ.

„Новий Громадський Голос" (2 разы на мѣсяць) $1.00 на рôкъ, ул. Чарнецкого 26. Львôвъ.

„Поступ" (тыждневникъ) $1.50 на рôкъ, Коломыя, Народный Дôмъ I. пов., Galicia, Austria.

„Промінь" (2 разы на мѣсяць) $1.50 на рôкъ, Вашкôвцѣ н. Ч. Bukowina, Austria.

„Руслан" (дневникъ) $8.00 на рôкъ, пл. Домбровского ч. 1. Львôвъ.

„Ruthenische Revue" (2 разы на мѣсяць) $1.50 на рôкъ, Gersthoferst, 32. Wien, Austria.

„Свобода" (тыждневникъ) $1.00 на рôкъ, ул. Баторія 24. Львôвъ.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ васъ є 10 до 15 Русинôвъ а хотѣли бысте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному предсѣдателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшй поясненя и пришле потрѣбнй рѣчи.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель — КОНСТ. КИРЧÔВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЪ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.
Заст. секретаря ....Йос. Кульчицкій BALTIMORE, M. D.
Заст. касіера ....А. Янковичъ MC ADOO, PA.

Радиѣ:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
Ник. Дембицкій.....Mahanoy Plane, Pa.
К. Кобанъ..................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока..................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ.........New York City.

Ихъ заступники:

Ив Сенько......................Jessup, Pa.
Ив. Посипанко..............Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій............Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій............Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій.......McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь..............Mt. Carmel, Pa.

Головный орґанізаторъ:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 долярôвъ посмертного за мужа, а 300 долярôвъ за жену и другй запомоги въ разѣ иншихъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убезпечити вашй дѣти за таншй грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ достанете больше якъ деинде.

ОГОЛОШЕНЄ.

ВП. П. СЕКРЕТАРѢ СОЮЗА!

Прошу разъ на все собѣ запаматати, що грошѣ належачй до Р. Н. Союза выписуе ся на имя: Alex Sharshon, treas., Shamokin, Pa., а не на мое имя, тобто тй монѣ ордеры и чеки выписанй на имя Alex Sharshon засылайте просто до мене а я самъ вôдошлю до касіера.

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза", на пôдставѣ котрого члены приступаючй до „Союза" а маючй высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій, гол. секретарь.

Ч. 304. КВІТЪ $200.00

на двѣста долярôвъ, котрй Анна Прешлякъ отримала яко посмертну запомогу по братѣ Михайлѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Pittsburg, Pa., 8. Серпня, 1904.

Анна Прешлякъ,
Свѣдки: Тимот. Стефановичь, Иванъ Миськовъ.

Ч. 411. КВІТЪ $21.00

на двайцять оденъ долярôвъ, котри Андрей Живѣцкій отримавъ яко посмертну запомогу по доньцѣ Маріи зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Glen Lyon, Pa. дня........1904.

Андрей Живѣцкій,
Свѣдки: Алекс. Криликовскій, Йос. Волинскій.
Микита Сѣйчакъ, предс.
Павло Капець, секретарь.

Ч. 417. КВІТЪ $300.00

на три сто долярôвъ, котрй п. Михайло Няхай отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Матронѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Yonkers, N. Y. дня........1904.

Михайло Няхай,
Свѣдки: Авксентій Телепъ, о. Тимкевичь.
О. Вариха, предс.
о. Тимкевичь, секретарь

Рухъ

въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ПОВѢДОМЛЯЄМО

всѣхъ дооколичныхъ Русинôвъ, що братство св. Апост. Андрея Первозванного, вôддѣлъ 66 Р. Н. Союза въ Ню-Йорку (гора мѣста) вôдбувае свои мітинґи все въ недѣлю по першôмъ кождого мѣсяця въ гали п. Fialy, 1341 Ave A. о годинѣ шестôй вечеръ. Тожь кождый чесный Русинъ повиненъ прийти и вписати ся въ члены того братства. Платить ся 50 цт. мѣсячне, а за то побирае членъ 5 долярôвъ тыжнево въ разѣ слабости, посмертне и иншй запомоги въ разѣ якого нещастя.

За Урядъ братства:
Пыртко Григорій, предс.,
Зятикъ Павло, секретарь,
Пейко Титусъ, касіеръ. 204

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Даемо до вѣдомости Русинамъ въ околици McAdoo, Pa., що братство Покрова Пр. Богород. въ Македу, Па., вôддѣлъ Союза 7, буде принимати новыхъ членôвъ за зниженe вступне въ мѣсяцю Септембру и Октобру; пôсля новыхъ статутôвъ до Р. Н. Союза, а до братства задармо безъ жадного вступного.

Иванъ Посыпанко, предсѣд.,
Дмитро Капѣтула, секрет.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

товариства »Зорѣ« и Р. Н. Союза, вôд. 69, вôдбуде ся дня 1-го Октобра 1904 въ гали ч. 46, Ave. A. въ New York-у, о годинѣ 8-ôй вечеромъ. На тôмъ мітинґу буде здавати старый урядъ справоздане зô своеи дѣяльности и буде ся выбирати новый урядъ на наступаючій рôкъ. При тôмъ буде ся принимати новыхъ членôвъ до тов. »Зорѣ« и до Р. Н. Союза за вступнымъ.

КОМІТЕТЪ:
М. Тарновскій, предс.,
А. Корпанъ, касіеръ,
І. Шкрибайло, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ дооколичныхъ членôвъ належачихъ до братства св. Йоана Хрестителя, вôд 48 Р. Н. Союза въ McKeesport, Pa., що вôдбуде ся триквартальный мітинґъ въ недѣлю по першôмъ се, є 2 Октобра 1904, въ гали пôдъ церквою. На тôмъ мітинґу будуть вôдчитанй доходы и розходы братскй. Просимо всѣхъ честныхъ членôвъ и братôвъ, щобы ся численно явили и вырôвнали свои залеглости.

П. Фринцко, предсѣдатель,
Т. Каськôвъ, секретарь.

БРАТСТВО

св. О. Николая, вôддѣлъ 63 въ Фордъ Сити, Па., взывае всѣхъ своихъ членôвъ, котрй розкиненй по другихъ мѣсцевостяхъ и мѣсцевыхъ, щобы ся зойшли на рôчный мітинґъ, котрый вôдбуде ся дня 22-го Октобра на шестôй улици. На тôмъ мітинґу буде ся выбирати новый урядъ. Просимо також контрольну комісію пп. Берделъ и Голизну, щобы прибули на той мітинґъ, бо треба здати рахунокъ зъ цѣлого року. Кождый мае явити ся пôдъ карою 50 центôвъ о годинѣ пôвъ до другои коло рускои церкви.

Андр. Бобакъ, предсѣд.,
Семанъ Баль, секретарь,
Ант. Шестакъ, касіеръ,

ПЕРЕПИСКА.

Пов. К. и М. въ Филаделфіи, Па. Въ словѣ Любовь пише ся пôсля етимольоґічнои правописи на кôнци ь а не ъ.

Допись.

Зъ Desloge, Mo.

Зô всѣхъ сторонъ читаемо дописи въ нашôй Свободѣ, а вôдъ насъ рѣдко трафляе ся абы хто що написавъ а есть насъ досыть велике число Русинôвъ въ St. Francois, Mo. Всѣ робимо въ майнахъ оловяныхъ. Одни роблять въ Бонъ Теръ, другій въ Десладжь, третій роблять въ Ст. Франсоа. Разъ на мѣсяць приѣздить до насъ о. Чаплиньскій зъ St. Louis, Mo. за що ему складаемо сердечну подяку. Маемо Братство св. Й. Хр. заложене 6 Октобра 1901 року. Братство наше належить до Р. Н. Союза и числить до 60 членôвъ. Вôдъ заложеня Братства до теперь наше Братство могло числити два разы только членôвъ и больше, але щожь, коли нашй люде не тримають ся едности, дають ся туманити. На нашихъ плейзахъ есть такожь Общество Р. Бр., бо не одно але два. Може бысте повѣли любй читателѣ, що се суть якй люде мѣшанй зъ Росіи а я скажу, що они суть зъ Лемкôвщины, зъ одного повѣту, а еще лѣпше зъ одного села. Чи то добре? Якъ бы то было прекрасно, щобы мы ся тримали всѣ разомъ, жили въ згодѣ, могли бысьмо мати одно велике Братство якъ бысьмо стали всѣ въ однаковыхъ вôдзнакахъ чи то на якій празникъ въ Храмѣ Божôмъ (правда, не маемо своего, але маемо позволено вôдъ бискупа до католицкого) чи де инде, тобы насъ другй народы почитали за чесныхъ людей, що мы якъ разомъ робимо, такъ и въ згодѣ жиемо и належимо всѣ до одной орґанізаціи. А наша родина, нашй сусѣды въ старôмъ краю тѣшили бы ся тымъ, що мы въ старôмъ краю ся шанували и ту въ Америцѣ також само.

О. Чаплиньскій зъ St. Louis радо бы до насъ приѣздивъ и не въ одномъ мѣсци бы ся нами похваливъ, що мае чесну и уптиву парафію въ Desloge, Mo. Робить ту також много Русинôвъ вôдъ Дрогобыча и вôдъ Самбора. До братства не приступають, бо они не розумѣють, що то есть. Єсли запитати котрого, чому до братства не приступить, то заразъ дôстане вôдповѣдь, „а на що я тамъ маю платити?" Всего тôлько оденъ есть въ братствѣ, братъ Иванъ Гурій. Вôнъ приходить кождого разу на мітинґъ и видить, якъ ся выплаче пôдпора, то вôнъ не жалуе тыхъ пару центôвъ що платить, бо вже знае, що то есть наша помôчь.

Много есть людей нерозумныхъ, скупыхъ, що имъ жаль того цента. Они собѣ думають, я здоровъ, я собѣ зароблю пару сотокъ долярôвъ и пôду до краю. Они не знають собѣ розмислити, що если бы ихъ нещасте прийшло на нихъ, зôстануть безъ поратунку. Много есть рôжныхъ выпадкôвъ. Неоденъ есть, що вôнъ зô своеи легкои малои части выступае зъ братства а не о довгій часъ повѣдають тамъ того и того потовкло, якъ ся трафило и теперь 13. септемб., що фаеръ потовкъ Антона Макуха зъ Мысцовы пов. Кросно, Гал. Вôнъ такожь належавъ до братства а выступивъ. Другій выпадокъ зъ того самого села. Семанъ Тырпакъ якъ прийшовъ зъ краю, то неодовгій часъ вступивъ до братства и платив закимъ му не прийшла жена зъ краю, а скоро прийшла жена, вôнъ выступивъ зъ братства, не тримавъ ся своего розуму. Вôнъ жены послухавъ, она му не казала платити, що то шкода тыхъ грошей $1 20 цнт. на мѣсяць. Такъ зачали вже тй грошѣ вôдкладати, але не довго вôдкладали, бо прийшла недуга, хорота на тую жену, ба прийшла и смерть и скôньчила свое жите лишивши своего мужа не зô сотками, але зъ малимъ сынкомъ на рукахъ, бо ледви мае 7-мый мѣсяць. Вôдтакъ прийшла сестра небôщки а жена Мѣцька Павла, члена братства, взяла своего сестрѣнця и притулила до своихъ грудий не якъ сироту але якъ свое власне дѣтя. Такъ прошу васъ братя Русины роздумайте собѣ надъ тымъ и не жалуйте тыхъ пару центôвъ, бо то не е про нѣкого, тôлько кождый про себе платить. Мы идемо пôдъ землю здоровй и веселй, але якъ прийдемо назадъ, то тôлько Той знае, що надъ нами. Такъ кождый, котрый мае на серцю свою родину або жену и дѣти, най ся убезпечить, а въ разѣ нещасного выпадку его родина не зôстане безъ помочи. Теперь есть кождому дуже легко приступити, бо братство св. Й. Хрестителя въ Desloge, Mo. на рôчномъ мітинґу 9. октобра буде принимати новыхъ членôвъ безъ вступного до братства и до Р. Н. Союза.

Горнѣть ся братя, бо въ тôмъ наша помôчь.

Поздоровляю васъ всѣхъ сердечно.

Членъ братства и Р. Н. Союза въ Desloge, Mo.

Надôслане.

Зъ Smoke Run, Pa. Sept. 21 1904.

Прочитавши въ 36. числѣ Свободы спростоване моеи дописи умѣщеноѝ въ 28 числѣ скажу панамъ Гокронцямъ и ихъ пану превелебному тôлько, що длятого, щобы вы були краснй и вашъ аббасъ передъ свѣтомъ, я брехати не буду! А вы если хочете, то можете. Я писавъ тôлько правду и можу на се свѣдкôвъ дати тôлько, скôлько вы сами схочете.

Впрочемъ вôдповѣдати на закиды зробленй менѣ въ „спростованю" вôдродками рускими, я уважаю пониженемъ моеи майнерской чести. Єсли вы еѣ вже не маете и смѣло въ очи неправду кажете, то я еще яко майнеръ маю.

„Єденъ журналістъ".

Великій Баль

устроюе

Руске Товариство „Зоря"

въ суботу дня 5. Новембра 1904 въ Liberty Hall 257 E. Houston St. New York.

Музыка знаменита. Тикетъ 25 центôвъ. Початокъ о годинѣ 8-мой вечеромъ. Запрашаемо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ зъ Ню-Йорку и околицѣ. За добру музыку ручить Комітетъ балевый.

М. Торновскій, предс.,
А. Корпанъ, касіеръ,
И. Шкрибайло, секр.

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє наперѣдъ.

ДЕ ЄСТЬ

мôй шваґеръ Иванъ Блащакъ, зъ Бортного, пов. Горлицѣ, въ Галичинѣ. Середного росту, лѣтъ 45 до 50. Три роки тому назадъ мешкавъ въ Шенандорѣ, Па. Хто бы знавъ о нѣмъ нехай дасть знати на адресу:

Afia Zuraw 26
135 Main Str., Derby, Conn.

ДЕ ЄСТЬ?

Христина Гаврильчакъ, родомъ зъ Ставиши въ Галичинѣ. Прийшла 3 мѣсяцѣ тому зъ краю. Мае бути въ Пасеікъ, Н. Дж. Шукае еѣ братъ

Mytro Hawrylczak,
Box 104, Opechee, Mich.

ДАЛЬШЙ ЖЕРТВЫ

на руску церковь въ Ст. Луісъ, Мо. зложили слѣдуючй:

Зъ Bonne Terre, Mo.:

Дмитро Гладь	2.00
Стеф. Ревакъ	50
Иванъ Тимко	50
Юрій Тарасовичь	50
Андр. Саболъ	50
Викторъ Елшавскій	50
Юрій Ґняда	25
Иванъ Янекъ	50
Иванъ Тиндара	50
Семанъ Саґанъ	1.00
Иванъ Цюра	1.00
Семанъ Бриндзя	50
Яковъ Гладь	1.00
Атаназій Янчакъ	50
Иванъ Китикъ	1.00
Никол. Вапиньскій	50
Иванъ Саґанъ	50
Петро Шестопалецъ	1.00
Матѣй Смаршъ	50
Дмитро Сидоръ	50
Тимко Ревакъ	50
Филипъ Савина	50
Иванъ Посыпанко	50
Адамъ Баканъ	50
Гнатъ Барна	50
Иванъ Брелъо	1.00
Панько Гладь	2.00
Демко Китикъ	1.00
Никол. Партикъ	1.00
Иванъ Фрицкій	1.00
Стефанъ Вакунъ	1.00
Юрій Балѣґроцкій	1.00
Иванъ Бескиднякъ	1.00
Юрій Динь	1.00
Иванъ Тирпакъ	50
Теод. Баканъ	1.00
Иванъ Цупа	1.00
Иванъ Выпъ	1.00
Марія Сѣкорска	25
Максимъ Саґанъ	1.00
Павелъ Саґанъ	1.00
Андр. Посыпанко	1.00
Самуель Слабчакъ	1.00
Никол. Децакъ	1.00
Стеф. Макухъ	1.00
Микита Цупа	3.00
Самуель Фрицкій	1.00
Михаилъ Иванко	5.00
Теодоръ Выслоцкій	50
Панько Макухъ	1.00

— ПООДИНОКЙ числа Свободы можна дôстати у А. Васормана, 29 Clinton St. New York.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Вересень.

29	Ч.	Євфимія
30	П.	Софія
1	С.	Октоберъ. Євменій
2	Н.	Трофимъ
3	П.	Євстатій
4	В.	† Кодр. (Отд. Воздв.)
5	С.	Фока муч.

ЗЪ УГОРСКОИ РУСИ.

Для численнои кольоніи рускои въ Будапештѣ мае бути побудована греко-кат. церковь. Теперь дѣло поступило о стôлько на передъ, що мѣсто Будапештъ приймае патронатъ церкви и даровало оденъ костелъ на церковь именно на приюту Дому Бѣдныхъ. На прикрашене новои церкви пôсля гр.-к. обряда дасть мѣсто 40 тысячь кор. и вôдповѣдну платню для пароха, сотрудника и дяка. — Товариство угорскихъ грекокатоликôвъ въ Будапештѣ, котре межь иншимъ мае на цѣли помагати бѣднôй рускôй молодежи школьнôй, котра приѣзджае до Будапешту на студіѣ, выдало недавно звѣтъ зô своеи дѣяльности. Членôвъ мае товариство больше якъ 300. До теперь зôбрало 3189 К. на основане интернату для рускихъ студентôвъ университету въ Будапештѣ. Пружиною цѣлого товариства е касіеръ тогожь д-ръ Ем. Демяновичъ, лѣкарь въ Будапештѣ (VIII József-korut 14). — Міністеръ рôльництва Таліяни поѣде сими днями на верховину, щобы особисто на мѣсци переконатись о поступѣ акціи для несення помочи Русинамъ.

СМЕРТЬ ЗЪ ПОЦѢЛУЯ.

Въ Будапештѣ приключивъ ся передъ кôлькома тыжнями страшный выпадокъ. Незвычайно гарной, 17-лѣтной паннѣ Аннѣ Боросъ, судженой одного молодого урядника померъ батько. Молода дѣвчина не могла розстати ся зъ дорогимъ батькомъ и ледви еѣ вôдтягнено вôдъ домовины, въ котрôй она цѣлувала мертвого батька въ уста и въ чоло. Другого дня цѣле еѣ лице спухло, а лѣкарѣ ствердили затроєне крови. По страшныхъ мукахъ дѣвчина померла, а другого дня по похоронахъ найдено на еѣ гробѣ застрѣленого еѣ судженого.

ХОЛЕРА ВЪ ПЕРЗІИ И ВЪ РОСІИ.

На холеру померло доси въ Перзіи поверхъ 20.000 осôбъ. Єсли возьме ся пôдъ розвагу, що въ перскôй столицѣ Тегеранѣ, въ якôй жие 100.000 душъ населеня, а якъ деякй статистики подають, ажь 300.000 жителѣвъ, панують страшнй непорядки и бруды, то можна вносити, що жертвъ холеры было тамъ далеко больше чимъ 20.000. Холера выбухла найперше въ Тегеранѣ, а звôдтамъ рознесла ся по цѣлôй Перзіи. Абы ся грôзна попесть не рознесла ся дальше, заряджено кварантану въ Красноводску, портѣ на Каспійскôмъ мори, а надто въ Баку зроблено лѣкарску стацію для приѣзжихъ зъ Перзіи и зъ мѣсцевостей навѣщеныхъ холерою.

Всячина.

ОБРАЗКИ ЗЪ ЖИТЯ ЯПАНЦЕВЪ.

Кто хоче знати поблизше Японцевъ нехай прочитае слѣдуючи росказы одного французского кореспондента изъ головного мѣста Японіи, изъ Токіо. Одного разу бувъ той кореспондентъ свѣдкомъ, якъ прощали на желѣзнодорожномъ дворци жителѣ изъ Токіи жовнѣрôвъ, вôдъѣздившихъ на войну. Родителѣ, жены и пріятелѣ провадили ихъ до дворця и до вагонôвъ торжественно, зъ лямпами въ рукахъ, но въ тихости, безъ криковъ, безъ плачу, и безъ видимыхъ знаковъ якого то дуже роздражнюючого способу пращаня. А були всѣ того мнѣнія що зъ собою больше не увидять ся — жовнѣры зъ рôдными. Повернувши домôвъ стрѣтивъ я одну Япанку, котрои мужь недавно на войнѣ погибъ. Смѣючись до мене, пише французъ, сказала вдова, що за своимъ дуже плаче. — Коли же? пытае французъ. — Вечеромъ, коли мине вся робота и коли погасне лямпа." — Въ японьскôмъ театрѣ мавъ выступати одинъ славный японьскій акторъ. Французкій кореспондентъ пойшовъ въ театръ видѣти гру актора; вôнъ звавъ ся Сандажи. Мимо кровавои войны зôбралось въ театрѣ японцѣвъ велике множество, бо люблять они театръ такъ дуже, що не пропустили бы его и тогды, коли бы бомбардовавъ непріятель и саме ихъ мѣсто. Акторъ Сандажи вôдгравъ такого героя, що поразивъ самъ 40 противниковъ. За то повстала въ салѣ межи гостями велика радость и громке рукоплескане. Но тотй самй гостѣ, котрй теперь такъ були одушевлени героизмомъ актора, за хвилю, коли вôнъ давъ волю свому горю, они всѣ розплакались. Инщимъ разомъ пойшовъ сей кореспондентъ попращати одного японьского офицера, котрый мавъ ѣхати на войну. Въ его домѣ були занятй всѣ пакованемъ рѣчей офицера въ дорогу. У офицера була жена — лѣтъ 17 и двоє дѣтей. Хочь були всѣ смутнй, то все таки показали себе господарѣ гостинными и подали чай. По закусцѣ выйшла жена изъ комнаты. Она ходила на мѣсто и принесла два кинжалы (штилетъ) зъ торговлѣ всякого оружія. Одень кинжалъ выбравъ собѣ офицеръ зъ рукъ жены, а другій вôднесла она назадъ въ торговлю. И пощо ему кинжала? Чому принесла она ему его? Щобы и она знала, що будьто, вôнъ на войнѣ радше пробе себе, а на ганьбу себе на дасть! Незадовго по томъ увидѣвъ сей кореспондентъ, що коло одного дому на улицѣ много япанцѣвъ зôбралось. Пойшовъ посмотрѣти на причину збѣговиска. Одинъ японець вдовецъ мавъ ити сейчасъ на войну, а никто не хотѣвъ взяти его двоє дѣтей на воспитане. И що зробивъ той япанець зъ дѣтьми? Вôнъ убивъ дѣти и пôйшовъ на войну!

КОШТЫ ОДНОИ БИТВЫ.

Одна японьска часопись обчисляе кошты одной тôлько битвы пôдъ Кінчу дня 26 мая. Стрѣляло 180 гарматъ шрапнелями и выкинуло зъ нихъ три тысячѣ стрѣлôвъ. Пѣхота, а було еѣ 36 тысячъ зъупотребила въ протягу 15 годинъ пôвтретя міліона набоѣвъ. Все разомъ стояло японцѣвъ пôвтретя міліона франкôвъ. Стôлько або еще больше стояла тая битва Росіянъ, не числячи самого удержаня войска. Такихъ битвъ, бôльшихъ и меншихъ було и буде безъ конця мѣры. То певна рѣчь, що еще нѣколи не була война такъ коштовною, якъ въ нынѣшныхъ часахъ.

ЗАОСМОТРЕНЄ ВОЙСКА.

Пôдчасъ войны въ живности представляе найбôльшу трудность. Въ той цѣли консервы або мясо въ бляшаныхъ, герметично замкненыхъ пушкахъ, вôддаютъ неоцѣнену услугу, — розумѣесь если ліверанты тыхъ консервôвъ не замѣняють мясо на всяке инше плюгавство. Розходилобы ся тôлько еще о тое, щобы таку консерву бляшану можь розогрѣти и спожити теплу страву — нераз середъ студени. На тое не було рады, бо не все можь розложити огонь, щобы не зрадити себе передъ непріятелемъ, або не все можь мати отвѣтне начине до розгрѣваня консервъ. Бракови сему буде зараджене въ вôйску росíйскôмъ въ той способъ, що будуть робити консервы самоогрѣваючй т. е. що кождый жовняръ буде мôгъ таку консерву кождои хвилѣ и безъ огню загрѣти. Выходъ сей выгадавъ оденъ инжинеръ полякъ и вже побудовали фабрику въ губерніи тамбовской, котра буде достарчати 30 тысячь такихъ консервъ денно. Выходъ полягае на тôмъ, що внутрь пушки есть бляшана рурка наповнена окрело негашенымъ вапномъ и водою. Коли буде потреба, вытягае ся пасокъ бляхи, котрой конець умѣщеный на верху пушки и сейчасъ лучить ся вода зъ вапномъ и починае вытворюватись потрѣбна горячôсть, котра удержуесь звыжъ 2 годинъ.

— ХТО ще не звернувъ грошей за календарѣ на рôкъ 1904 нехай зробить се сейчасъ. Грошѣ треба слати до редакціи »Свободы« або впростъ до касы Союза. Хто посилае грошѣ до касы Союза мусить рôвночасно повѣдомити про се редакцію »Свободы«.

— РЕДАКЦІЯ „СЛОВА" просить усѣхъ Русинôвъ написати допись пôдъ заголовкомъ: Якъ нашй люде святкують недѣлю? Трехъ дописувателѣвъ, котрй опишуть найкрасше, дôстануть красну нагороду, кождый пôсля вартости дописи. Дописи належить посылати на адресу: Rev. Paul Tymkievich, 45 Oak Str., Yonkers, N. Y.

Хто пришле?

ХТО пришле намъ два доляры на „Свободу" дôстане въ дарунку книжокъ вартости 50 цнт.

ХТО намъ пришле три доляры буде дôставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу" и мѣсячникъ „Слово".

ХТО намъ пришле 3.50 дол. буде дôставати „Свободу" черезъ 12 мѣсяцѣвъ и дôстане въ дарунку велику Библію, що мае 1000 сторôнъ друку.

Пишѣть сейчасъ, бо такй дарунки не будемо довго давати.

Пишѣть выразно, особливо свôй адресъ и якихъ книжокъ хочете.

Американьскій шляхтичь	15
Весела книжочка зъ образками	30
Де що про звѣрята	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ исторіи російскои православнои місіи въ Америцѣ.	10
Дорога до свѣдомости	10
Зубъ за зубъ	10
Загадки и образки	10
Журавлѣ	15
Календарь „Союза" (1904)	25
Казка про жида	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Книжка для опѣкунôвъ хорыхъ	1.00
Марія	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Покуса	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Руско-англійскій Словарець (передрукъ зъ Англ.-руск. Провôдн.	20
Руско-англійскій Провôдникъ	50
Смерть	10
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15

Адресъ:

SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

L 164

БРАТЯ РУСИНЫ!

Кожда хороба є найбôльшимъ нещастємъ чоловѣка, особливо въ Америцѣ, понеже не тôлько що недае єму вôдповѣдного утриманя, але стае ся причиною передвчасной смерти тому, котрый мôгъ бы тѣшитись добрымъ здоровлємъ и уживати ще деннего свѣтла.

Нашй Братя Русины прибуваючи сюда зô старого краю, не знають до кого властне мають удатись и отверто обяснити станъ своего здоровя, або удають ся до такихъ лѣкарôвъ, котрй не тôлько ободрують ихъ зъ остатного кровавò заробленого цента, але ще въ додатку взбôльшають слабость невôдповѣдными ліками и копають имъ вôдъ разу могилу.

Черезъ тое Братя Русины тутъ на чужинѣ марнуєте и майже незнаючи впроваджаєте вашу родину на тую саму дорогу мизеріи, на котру вы давно вступили. Если чуєте ся бути слабыми и чуєте великій упадокъ на силѣ и здоровлю а хочете бути вылѣчеными, то зголосѣть ся до

Проф. Д-ра Е. С. КОЛЛИНСА,

єсли можете особисто — або въ листѣ опишѣть зъ увагою повстане слабости и якъ довго вже хоруєте и запілѣть до него а вôнъ васъ напевно вылѣчить, такъ що тая сама слабость вже бôльше не поверне.

Проф. Д-ръ Е. С. КОЛЛИНСЪ,

дипльомуваный лѣкарь зъ ню-йорского университету,

для котрого нема хоробы, котру вôнъ бы не мôгъ вылѣчити; вôнъ лѣчить и ґварантуе всякй недуги, яко: слабôсть плюць, сухоты, всякй терпѣня жолудковй, нерки, нервовй бôлѣ, катаръ, кашель, дыхавцю, простуду, бôль головы, очей, слабый зракъ, глушку, шумъ ушей, ревматизмъ, бôль въ крижахъ, сухій бôль костей, скрофулу, свербѣнє тѣла, выпадане волосôвъ и т. д., лѣчитъ такожь всякй жѣночи внутреннй и поверхнй хоробы.

Проф. Коллинсъ зарôвно вылѣчитъ цѣлковито сухоты, якъ также тайнй мужескй и жѣночй хороты. Пôдчасъ єго 15-лѣтной практики не було ще выпадку, щобы єго наука и вѣдомôсть лѣкарска въ чôмь небудь змылила.

Звертаємо увагу на декотрй посвѣдченя:

Вылѣчена з запаленя матичного и иных женских слабостей.

Поважаный пане Проф. Коллинсъ! По пологу въ грудню минувшого року дôсталамъ запалене матицѣ, бѣлыхъ унлавъ, бôль крижей и всѣхъ костей а также запалене мѣхура. Удаваламъ ся до многихъ докторôвъ, але вмѣсть помочи, чуламъ ся чимъ разъ слабшою. Въ кôнци удаламъ ся до васъ п. Проф. Коллинсъ и вы сейчасъ прислали мнѣ лѣки и по ужитю першихъ лѣкôвъ чуламъ полегчене а въ протягу 10 днôвъ буламъ цѣлкомъ выздоровлена. Прошу пріймѣть мою сердечну подяку за такъ скоре и стале вылѣчене!

При всякôй способности буду ся старала познакомити моихъ приятелôвъ зъ вашою практикою и чудесными лѣками. Зъ поважанємъ

Марія Водницка,
1254 Ashland Ave., Chicago, Ills.

Вылѣченый зъ сифилису и сухотъ зъ него вывинувшихъ ся.

Дорогій добродѣю! Я лѣчивъ ся близько 4 роки черезъ рѣжныхъ докторôвъ вôдъ сифилису, однакъ не тôлько що мене не вылѣчили, але ще побôльшали мою слабôсть, такъ що дôставъ емъ и сухоты и плювавъ кровю. Нарештѣ я удавъ ся до д-ра Коллинса и вінъ мене вылѣчивъ цѣлковито въ короткомъ часѣ. Прошу пріймѣть мою подяку за вашу сумлѣнность, бо єсли бы не вы, то сумный бы бувъ конець моего житя.

Остаюсь зъ поважанємъ,

Теодоръ Красинскій,
4602 Blackbery Alley, Pittsburg, Pa.

Зъ того всего видно, що **Проф. Коллинсъ є тôлько одиный лѣкаръ,** котрый може вылѣчити безъ осôбного навѣть еґзамѣнованя, бо пôсля описанія хоробы вылѣчитъ хотяй бы сте на яку небудь хоробу терпѣли.

Прото Братя, не вôдкладайте, якъ сте хорй и єсли желаєте бути здоровыми и здôбными до працѣ, не удавайте ся до йныхъ лѣкарôвъ, котрй мовь пиявки чѣгають на вашъ тяжко заробленый грôшъ, але смѣло и зъ довѣрємъ удайте ся до **Проф. Д-ръ Е. С. Коллинса;** опишѣть му по руски станъ вашой хоробы а можете бути певнй, що вôнъ васъ, яко шляхетный и совѣстный, 15-рôчный практикъ въ короткôмъ часѣ уздоровѣ. Пишѣть пôдъ адресою:

PROF. DR. E. C. COLLINS,

New York Medical Institute,

140 W. 34th Street, New York, N. Y.

Особно пацієнты принимають ся вôдъ год. 10. до 5. вечерь. Въ недѣлю вôдъ год. 10. до 1. по полудни.